

curier economic legislativ

Proprietatea socială a întregului popor și noile concepte juridice

Necesitatea de a așeza pe norme juridice noi relațiile de proprietate

Socialismul a revoluționat conceptul proprietății — expresia juridică supremă a accesului omului la folosirea bunurilor și la dreptul de a dispune de acestea.

Dreptul de proprietate socialistă aparține colectivității sau colectivităților socialiste, forma socială a apropiierii bunurilor fiind cea colectivă, iar esența acestora fiind unirea directă a producătorilor cu mijloacele de producție și accesul, de asemenea direct, al producătorilor la bunurile obținute de ei cu aceste mijloace de producție. Este expresia triplei calități a oamenilor muncii de proprietari, producători și beneficiari.

Pe parcursul edificării socialismului au intervenit și vor interveni în continuare, în procesul apropiierii colective a bunurilor, mutații care exercită o presiune obiectivă asupra însuși dreptului de proprietate socialistă. Dinamismul sau mișcarea dialectică a dreptului de proprietate socialistă este determinat, obiectiv, de conținutul său social-economic, deci de forma socială a apropiierii bunurilor, în continuă perfecționare, care imprimă conținutului juridic, prerogativelor juridice, noi fizionomii și îi determină regimul juridic corespunzător.

Este sensul profund al gândirii creatoare a secretarului general al partidului, exprimată în strălucitele teze social-politice și juridice formulate atât la Plenara lărgită a C.C. al P.C.R. din 1—2 iunie 1982, cât și la Conferința Națională a partidului din decembrie 1982.

La Plenara lărgită a Comitetului Central al Partidului Comunist Român din 1—2 iunie 1982, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, in vederea în termeni deosebit de clari necesitatea de a reflecta la unele îmbunătățiri în ce privește noțiunea de proprietate, legând în mod intim perfecționarea principiilor de proprietate de perfecționarea organizării sociale, a principiilor noului mecanism economic, ale autoconducerii și autogestunii mun-

citorești, ca premisă pentru ca oamenii muncii dintr-o unitate economico-socială „să-și realizeze mai bine calitatea de proprietari asupra părții din proprietatea întregului popor încredințată lor spre gospodărire și dezvoltare“.

Iar la Conferința Națională a P.C.R. din 16—18 decembrie 1982, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, formula postulatul perfecționării normelor juridice prin care se reglementează relațiile de proprietate nu numai ca o cerință social-economică obiectivă, dar și ca un imperativ juridic. „Se vor așeza pe norme juridice noi relațiile de proprietate — spunea secretarul general al partidului — crescând răspunderea fiecărui colectiv de oameni ai muncii în administrarea și dezvoltarea proprietății socialiste“.

În lumina acestei teze de cea mai mare însemnătate, în literatura economică s-a notat existența modificărilor calitative ale proprietății socialiste, adică a raporturilor dintre membrii societății față de condițiile materiale ale producției și exercitarea de către producători a calităților lor de proprietari asupra mijloacelor de producție, subliniindu-se mai ales ideea că relația esențială definitorie pentru proprietatea socială a întregului popor o constituie relația dintre întreaga societate, ca proprietar asupra mijloacelor de producție, și diferite colectivități cărora li se dă o parte din aceste mijloace de producție.

În acest sens trebuie să subliniem că noile dimensiuni și funcții ale proprietății socialiste, ale proprietății sociale a întregului popor sînt consecința ridicării, în etapa actuală, pe o treaptă calitativ nouă, a relațiilor de proprietate.

Astfel, unirea producătorilor cu mijloacele de producție, realizată de revoluția socialistă, se potentează în sensul că producătorii, care au dobîndit și o pregătire tehnico-profesională de calitate, sînt priviți ca exclusivi proprietari și beneficiari, legăturile dintre ei devenind mult mai intime și mai conștientizate prin organizarea colectivelor în forme noi democratice, creșterea responsabilității acestor colective, identificarea fiecărui membru al colectivului cu

Supliment la

nr. 40 1983

Revista
ECONOMICA

colectivul însuși, a acestuia cu unitatea socialistă de stat, precum și prin legăturile organice dintre toate colectivele care alcătuiesc întregul popor.

Participarea oamenilor muncii, a întregului popor la exercitarea puterii politice și economice — expresie a suveranității politico-economice a poporului — reprezintă o latură calitativ nouă a relațiilor de proprietate; în acest sens, la Plenara lărgită a C.C. al P.C.R., secretarul general al partidului sublinia că formele de proprietate constituie expresia celei mai înalte democrații socialiste.

Accesul producătorilor, proprietari la valorile create de ei, adică calitatea lor de beneficiari s-a ridicat de asemenea pe o treaptă calitativ nouă.

„În cadrul acestor noi relații de proprietate — arăta secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Conferința Națională a Partidului Comunist Român din decembrie 1982 — se vor lega și mai strâns veniturile individuale ale fiecărui om al muncii de realizarea producției, de productivitatea muncii și eficiența economică, de valorificarea superioară a materiilor prime și a forței de muncă“.

Toate aceste schimbări în conținutul relațiilor de proprietate au determinat imperativul — formulat atît de limpede de secretarul general al partidului — de a așeza pe norme juridice noi relațiile de proprietate.

Linii directoare ale perfecționării dreptului de proprietate socialistă

Din documentele de partid menționate se desprind și liniile directoare ale perfecționării dreptului de proprietate socialistă.

Îi revine tot secretarului general al partidului meritul de a fi formulat tezele juridice de bază în domeniul proprietății socialiste, teze care deschid un nou orizont gîndirii juridice. Aceste teze sînt următoarele:

Proprietatea socială a întregului popor aparține acestuia și nu statului, care nu este și nu trebuie să fie proprietar în sens juridic. Poporul este, prin urmare, unicul și singurul titular al dreptului de proprietate socială asupra bunurilor care îi aparțin.

Proprietatea socială — ca formă de apropiere concretă a unei părți din bunurile întregului popor — aparține colectivelor de oameni ai muncii, organizate în unități socialiste de stat.

Proprietatea socială ca formă de apropiere a bunurilor de către organizațiile cooperatiste aparține acestora; ea nu este și nu trebuie considerată ca o formă inferioară a proprietății socialiste, constituind, alături de proprietatea socială a întregului popor, baza tehnico-materială de făurire a socialismului și comunismului.

Oamenii muncii pot avea în proprietate directă, prin participare cu părți sociale, o parte din proprietatea unității în care lucrează. Dreptul de proprietate poartă asupra valorii mijloacelor fixe; cu alte cuvinte ele poartă asupra părților sociale constituite potrivit legii.

Statul, instrument al întregului popor, reprezentant al acestuia, are rolul de organizator al dezvoltării economico-sociale și, în această calitate, exercită controlul și veghează ca proprietatea întregului popor să fie mai bine gospodărită, să se dezvolte continuu, asigurînd condițiile ca

toate unitățile să-și înlăptulască autoconducerea, autogestiuinea, creșterea continuă a eficienței economice. El veghează, deopotrivă, la dezvoltarea și apărarea proprietății cooperatiste.

Tezele la care ne-am referit obligă la regîndirea, în termeni noi: a conceptului dreptului de proprietate socialistă, atît în lumina poziției statului, în prim rînd și în principal, față de proprietatea socială a întregului popor, cît și în lumina raportului dintre stat și popor, pe de o parte, și colectivele de oameni ai muncii organizate în unități socialiste de stat, pe de altă parte; a calității statului de subiect de drept în raporturile civile în general, în raporturile de proprietate în principal; a calității de subiect de drept în general, de drept civil în special a unităților socialiste de stat, în raport de proprietatea socială a întregului popor, ceea ce pune în chestiune problema dreptului de administrare directă, recunoscut pînă acum de stat unităților socialiste de stat; a dreptului de proprietate pe care îl are și exercită direct fiecare om al muncii asupra unei părți din proprietatea unităților socialiste de stat.

Conceptul proprietății sociale a întregului popor

Proprietatea socială a întregului popor reprezintă forma socială colectivă de apropiere a mijloacelor de producție la nivelul întregii societăți. Ea generează noi raporturi între societate, colectivele de oameni ai muncii, stat și individ, raporturi care nu afectează întru nimic caracterul indivizibil și unitar al proprietății sociale a întregului popor, manifestare a suveranității politice și economice a poporului.

În expresia sa juridică, proprietatea socială a întregului popor este dreptul de proprietate socială, al cărui titular unic este poporul și nu statul.

„Statul nu este și nu trebuie să fie proprietar în sensul juridic al cuvîntului; proprietatea socială aparține poporului“ — spunea secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Plenara lărgită a C.C. al P.C.R. din 1—2 iunie 1982.

Această teză are mai multe semnificații. Prima: pune în lumină participarea directă a tuturor oamenilor muncii care alcătuiesc societatea socialistă la raporturile sociale în cadrul cărora are loc apropierea bunurilor produse de ei înșiși, eliminînd deci orice verigă intermediară. A doua: dă sens real și concret a ceea ce s-a spus că reprezintă unirea directă dintre producători (forța de muncă) și mijloacele de producție și, în ultima analiză, însăși triplei calități a oamenilor muncii de proprietari, producători și beneficiari. A treia: accesul direct, concret, real al tuturor oamenilor muncii, al întregului popor la mijloacele de producție și la bunurile obținute cu acestea atestă că titularul real al dreptului de proprietate este poporul, ceea ce nu înseamnă însă că statul, instrumentul și reprezentantul său, încetează de a fi implicat pe plan juridic în exercitarea dreptului de proprietate socială al întregului popor, de vreme ce rolul statului de organizator suprem al dezvoltării economico-sociale precum și activitățile desfășurate în legătură cu îndeplinirea acestui rol impun ca el să acționeze și ca subiect de drept, investit cu anumite prerogative juridice.

Poporul este, deci, unicul titular al dreptului său de proprietate socială.

Dar poporul, nu este o entitate economică sau juridică. Din acest motiv, apropierea bunurilor, în esența și dinamica sa, se face de către colectivele organizate ale proprietarilor, producătorilor și beneficiarilor, în numele lor și pentru sine și, concomitent sau simultan, în numele și pentru întregul popor. Din aceasta decurge, pe de o parte, necesitatea de a se recunoaște formelor juridice organizatorice ale colectivelor de oameni ai muncii — unităților socialiste de stat, subiecte de drept civil — față de alte persoane fizice sau juridice, dar nu față de popor și stat, dreptul de proprietate asupra bunurilor, părți din proprietatea socială a întregului popor, pe care le gospodăresc, iar, pe de altă parte, statului socialist, subiect de drept civil, dreptul de a exercita, la nivelul întregii societăți, în numele și pentru popor, prerogativele juridice care alcătuiesc conținutul dreptului de proprietate: posesia, folosința și dispoziția.

Din noua concepție a proprietății sociale a întregului popor decurg o serie de consecințe juridice de o mare însemnătate, întrucât modifică substanțial instituția dreptului de proprietate socialistă.

În primul rând, statul nu mai apare față de proprietatea întregului popor — așa cum simtem obișnuiți să afirmăm — în dubla calitate de titular al puterii și titular al dreptului de proprietate — ci în tripla calitate de: exponent politico-juridic al puterii poporului, care organizează viața economico-socială inclusiv cu privire la relațiile de proprietate socială și care, în același timp, veghează la dezvoltarea și apărarea acestor relații de proprietate; administrator general al proprietății sociale a întregului popor, adică reprezentant al proprietarilor, producătorilor și beneficiarilor; subiect de drept civil prin care poporul își exercită puterea sa juridică asupra bunurilor aflate în proprietatea sa, fără să se poată vorbi însă de o reprezentare în sens tehnic civil.

Într-adevăr, cele trei calități ale statului: de exponent politico-juridic al puterii poporului, de administrator general al proprietății sociale a întregului popor, de subiect de drept civil în a cărui calitate de folosință intră dreptul și obligația de a exercita prerogativele juridice ale proprietății întregului popor, sînt indisolubil legate, neputînd fi deci dissociate pentru a primi calificări clasice de drept civil, cum sînt marcatul sau reprezentarea legală. Nu, pentru că raportul dintre popor, ca titular unic al dreptului de proprietate socială și stat este un raport politico-juridic specific, care nu poate fi caracterizat pe baza unor scheme de drept privat.

În al doilea rînd, unitatea socialistă de stat — forma juridică organizatorică a colectivelor de proprietari, producători și beneficiari — are asupra bunurilor din patrimoniul său, parte a proprietății sociale a întregului popor, un drept de proprietate și nu un drept de administrare directă, așa cum eram obișnuiți să spunem pînă acum. Încă o dată subliniem, însă, că acest drept de proprietate, manifestare a dreptului de proprietate al întregului popor, este recunoscut față de orice persoane, fizice sau juridice, inclusiv între unitățile socialiste de stat, dar nu față de popor, titularul întregii proprietăți sociale sau față de stat, administratorul general al acestei proprietăți.

La Conferința Națională a P.C.R., secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, caracteriza pro-

prietatea directă a oamenilor muncii, prin participarea cu părți sociale, ca fiind o parte „din proprietatea unității în care lucrează” (s.n. C.O.), iar în programul de aplicare a hotărîrilor Conferinței Naționale a P.C.R. în domeniul retribuiri muncii și repartiției veniturilor oamenilor muncii se arată în mod expres că „patrimoniul unităților socialiste va fi dat, pe bază de contract, în proprietatea oamenilor muncii care lucrează în fiecare unitate”.

„Situată cînd statul da în folosința unităților economice mijloacele de producție aflate în proprietatea sa și cînd răspunderea producătorilor direcți în calitate de proprietari deriva din dreptul de administrare a acestor mijloace — scria un binecunoscut economist — a devenit anacronică”¹.

Și tot același economist scria mai departe: „Exercitarea calității de proprietari de către colectivele de oameni ai muncii asupra diferitelor părți ale proprietății întregului popor nu înseamnă dispersarea sau divizarea ei între producători cu interese opuse. Dimpotrivă, calitatea de proprietar a acestor colective este expresia egalității dintre toți membrii societății în ce privește poziția lor față de mijloacele de producție și reprezintă modul concret de acțiune (s.n. C.O.) a societății pentru înfăptuirea unor scopuri unitare”².

Așadar, dreptul de proprietate al colectivelor de proprietari, producători și beneficiari — organizate juridic în unități socialiste de stat — este o manifestare concretă a dreptului de proprietate socială a întregului popor la scara colectivelor. În consecință, dreptul de proprietate al unităților socialiste de stat asupra bunurilor din patrimoniul lor nu este un drept distinct de dreptul de proprietate socială al întregului popor; el nu poate fi nici opus, nici juxtapus dreptului de proprietate socială al întregului popor și cu atît mai puțin nu poate fi privit ca un dezmembrămînt al acestuia.

În recenta lege cu privire la contractul-angajament s-a prevăzut că patrimoniul unităților socialiste de stat — parte integrantă din proprietatea întregului popor — se încredințează (s.n. C.O. personalului muncitor, în vederea exercitării nemijlocite a prerogativelor și răspunderilor ce decurg din calitatea oamenilor muncii de proprietari, producători și beneficiari.

Este de la sine înțeles că prerogativele de proprietari se exercită față de toate persoanele fizice și juridice, nu față de popor, titularul unic și indivizibil al dreptului de proprietate socială a sa, și nici față de stat, în calitate de administrator general al acestei proprietăți.

În raport de popor și stat, unitatea socialistă de stat nu are nici un fel de drept, deci nici măcar un drept de administrare directă; ea este un simplu „gestionar”. Față de orice persoană, fizică sau juridică, unitatea socialistă de stat are însă — cît privește patrimoniul său — un drept de proprietate, manifestare concretă a dreptului de proprietate socială a întregului popor.

Pe baza tezelor mai sus-menționate, se poate conchide că dreptul de proprietate socială al întregului popor se exercită, de regulă, prin unitățile socialiste de stat concomitent cu exercitarea directă de către colectivele de oameni ai muncii, organizate în unități socialiste de stat, a prerogativelor lor de proprietate. În cazul bunurilor care nu se află în patrimoniile unităților socialiste de stat, dreptul

de proprietate socială al întregului popor se exercită de către stat.

Pe de altă parte, unitățile socialiste de stat vor acționa în raporturile dintre ele cât și în cele cu alte persoane, fizice sau juridice — nu însă față de popor și stat — ca titulari ale dreptului de proprietate și nu ca titulari ale unui drept de administrare directă sau ca organe ale statului, cum s-a spus pînă acum.

Proprietatea cooperatistă nu este o formă inferioară a proprietății socialiste

„Este necesar să lichidăm definitiv mentalitatea după care aceasta ar fi o formă inferioară de proprietate socialistă” spunea, la Plenara lărgită a C.C. al P.C.R. din 1—2 iunie 1982, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului.

În cadrul acestei forme de proprietate socialistă, colectivul de oameni ai muncii care alcătuiește organizația cooperatistă își aproprie bunurile în cadrul unei forme sociale colective. Particularitatea sa constă în aceea că, economic, colectivul nu-și mai aproprie o parte din proprietatea întregului popor, apropierea fiind directă, deoarece patrimoniul său inițial s-a constituit cu aportul fiecărui membru al colectivului, iar, juridic, statul, ca subiect de drept civil, nu este implicat în exercitarea dreptului de proprietate cooperatistă. El — colectivul — se constituie, pe plan juridic, ca subiect de drept civil, pentru a putea intra, inclusiv cu statul, de asemenea, ca subiect de drept civil, în raporturi juridice civile.

Este, în același timp, neîndoiește că statul își păstrează, obligatoriu, și față de proprietatea cooperatistă, rolul său de organizator al vieții economice, rol în baza căruia statul răspunde de dezvoltarea și apărarea proprietății cooperatiste.

Teza după care proprietatea cooperatistă nu este o formă inferioară a proprietății socialiste are ca principală consecință, pe planul dreptului, reconsiderarea regimului său juridic, inclusiv a tratamentului juridic inferior față de proprietatea socială a întregului popor sub raportul apărării ei prin mijloace de drept civil.

Conceptul proprietății directe asupra unei părți sociale din proprietatea întregului popor

Este un alt nou concept elaborat de secretarul general al partidului și care și-a găsit proiecția juridică în reglementarea adusă prin Legea nr. 3 din 12 noiembrie 1982 privind participarea oamenilor muncii din unitățile economice de stat la constituirea fondului de dezvoltare economică.

Din punct de vedere economic, partea socială reprezintă „o parte din valoarea mijloacelor fixe”, iar socialmente asupra ei se exercită o „apropriere”, o însușire pentru sine și în interes propriu. Juridic, ea conferă prerogativele dreptului de proprietate, care se exercită în esență asupra unei părți din valoarea mijloacelor fixe, „partea socială” avînd rolul de a comensura atât depunerile și beneficiile cât și întinderea dreptului de proprietate asupra valorii din mijloacele fixe. Omul muncii este proprietarul sumelor depuse (izvorul „părții sociale”), precum și al sumelor realizate cu titlu de beneficii. În același timp — și acest lucru este nou — pe toată durata în care depunerile

se constituie ca parte socială, omul muncii se înfățișează ca proprietar al părții sociale în care se exprimă o parte din valoarea mijloacelor fixe.

Acest drept de proprietate se constituie, într-o legătură inextricabilă, cu proprietatea socială a întregului popor și, în mod direct, cu proprietatea întregului colectiv care alcătuiește unitatea socialistă. Titularii și obiectele dreptului de proprietate sînt diferiți. Dar legătura dintre titulari și obiecte conferă dreptului de proprietate asupra părții sociale o configurație cu totul specială, ceea ce îi determină și regimul juridic specific stabilit de însăși Legea nr. 3/1982.

Toate aceste trăsături a acestui tip nou al dreptului de proprietate ne determină să vorbim de un drept de proprietate social-personală al omului muncii, o nouă categorie juridică în domeniul relațiilor de proprietate.

Intr-adevăr, caracterul social al acestui drept de proprietate decurge din faptul că el poartă indirect asupra mijloacelor fixe proprietatea unității, deși obiectul său direct este valoarea acestora, precum și din împrejurarea că sumele depuse participă la cheltuielile (investițiile) necesare procesului de producție. Caracterul personal al dreptului de proprietate este dat de sursa depunerilor, participarea la beneficii și posibilitatea retragerii sumelor depuse, în condițiile legii.

Noile teze în domeniul social-politic și juridic elaborate de secretarul general al partidului, președintele țării, dă și științei dreptului un nou impuls, deschizînd noi perspective acestui domeniu de activitate socială.

Juriștii sînt datori să revadă conceptele și mecanismele dreptului, în primul rînd ale instituției fundamentale a dreptului: proprietatea socialistă, pentru a trage concluziile care se impun, mai ales în legătură cu noile reglementări ale raporturilor civile în curs de elaborare.

Trebuie să pornim cu hotărîre — spunea secretarul general al partidului, tovarășului Nicolae Ceaușescu — la lichidarea a tot ceea ce este vechi, perimat și nu mai corespunde noii etape de dezvoltare, să facem drum noului, înlăturînd concepțiile dogmatice, ideile preconcepute, tezele depășite.

dr. C. OPRÎȘAN

¹ I.V. Totu, Proprietatea socială a întregului popor și perfecționarea autoconducerii și autogestiunii economico-financiare, în „Revista economică”, nr. 23/1982, p. 3 și 4.

² Ibidem

contract economic

Precizări privind conținutul contractelor economice

Legea nr. 71/1969 prevede — în art. 22 și 23 — dispoziții imperative privind conținutul contractelor economice, cu alte cuvinte, indică ceea ce aceste contracte trebuie să cuprindă, precum și clauzele a căror prezentă nu este admisă.

Ne-am propus să prezentăm unele dintre urmările pe care le ocaziona încălcarea dispozițiilor legale citate.

Art. 22 din legea amintită, după ce enumeră principalele clauze pe care trebuie să le cuprindă contractele economice, prevede, în final, că aceste contracte trebuie să conțină „orice alte clauze necesare executării întocmai a obligațiilor asumate prin contract”.

Este nelindoielnic că prevederile legale reproduse justifică concluzia, susținută de literatura de specialitate și desprinsă din practica arbitrală, că aceste contracte trebuie să aibe un conținut complet. Cît privește configurarea concretă a acestei cerințe, ea se deduce din același text legal: contractul poate fi considerat complet numai dacă asigură executarea întocmai a sarcinii de plan care formează obiectul contractului. Prin urmare, nu se poate oferi o enumerare limitativă a elementelor sau a clauzelor necesare pentru ca să fie considerat complet conținutul unui anume contract. Acest conținut diferă, de la caz la caz, nu numai în funcție de natura prestației care constituie obiectul contractului, dar și în raport cu condițiile specifice în care urmează să aibă loc executarea. Nu pot lipsi, desigur, în nici un caz, clauzele contractuale esențiale de care depinde însăși validitatea contractului. Dar se impun și alte clauze, de asemenea necesare pentru îndeplinirea în bune condiții a sarcinilor de plan. În acest sens, art. 14 din Legea nr. 71/1969 impune ca la stabilirea conținutului contractelor economice, părțile să aibă în vedere și reglementările specifice fiecărui domeniu de activitate economică, ca și cadrul determinat prin contractele model elaborate pe ramuri, grupe de produse sau categorii de lucrări și servicii. În acest sens, clauzele contractuale referitoare la recepție vor fi, esențialmente diferite după cum obiectul contractului se referă la utilaje tehnologice sau la produse agricole. De asemenea, clauza privind obligația unității beneficiare de a preda documentația de execuție este necesară într-un contract de antrepriză pentru lucrări, de construcții-montaj, dar nu și găsește locul într-un contract de furnizare a produselor industriale destinate fondului pieței, dacă acele produse se execută după norme tehnice tipizate. În sfârșit, clauzele referitoare la recepția calitativă se impun a fi stabilite diferențiat în funcție de natura prestației care formează obiectul contractului și în raport cu dispozițiile normative incidente în materie.

O altă cerință care, după părerea noastră, nu este suficient pusă în evidență, privește caracterul ferm și neechivoc al clauzelor contractuale. Nu este suficient ca unitățile socialiste, părți contractante, să reglementeze toate aspectele care interesează executarea. Mai este nevoie ca cele convenite să nu dea loc, ulterior, la interpretări diferite. În alți termeni, clauzele contractuale trebuie astfel configurate încît să exprime un înțeles clar, lipsit de echivoc și necondiționat al modului cum va executa fiecare dintre părți obligațiile care li revin. Este inadmisibilă deci, formularea și adoptarea unor clauze echivoce, susceptibile de mai multe sensuri care să constituie terenul propice pentru interpretări diferite, uneori chiar opuse.

Un exemplu tipic constituie, în această privință, cazul unui contract de furnizare în care, după ce s-a prevăzut obligația unității beneficiare de a ridica produsele contractate în alineatul imediat următor s-a specificat, în

sarcina unității furnizoare, obligația de a expedia aceleași produse. Este lesne de înțeles că, invocînd astfel de clauze, părțile contractante își reproșau reciproc neexecutarea contractului, unitatea furnizoare susținînd că produsele trebuiau ridicate de către unitatea beneficiară iar aceasta pretinzînd că nu-i revenea o atare obligație din moment ce chiar unitatea furnizoare s-a obligat prin contract să le expedieze.

Într-un alt caz, s-a prevăzut în contract obligația unității beneficiare de a pune la dispoziția celei furnizoare materiile prime necesare executării produselor care formau obiectul contractului. S-a omis însă să se stipuleze termenul la care materiile prime trebuiau puse la dispoziție și nici nu s-au precizat cantitățile și felul materiilor prime necesare. Datorită acestor omisiuni, unitatea furnizoare nu a trecut la executarea contractului în lipsa materiilor prime pe cînd unitatea beneficiară aștepta să i se comunice specificațiile materiilor prime care erau în sarcină. Această situație, cu consecințe dintre cele mai negative în privința îndeplinirii sarcinii de plan, putea fi evitată dacă la încheierea contractului se stabileau, pe sortimente și cantități, materiile prime necesare și se stipula totodată un termen limită pînă la care materiile prime respective urmau să fie puse la dispoziția unității furnizoare.

Perfectarea contractelor economice cu conținut incomplet sau necorespunzător nu atrage sancțiunile stabilite de practica arbitrală pentru cazul nerespectării formei contractului prevăzută de lege. Ea ocazionează însă alte consecințe, uneori deosebit de severe care afectează patrimoniul unităților socialiste. Este, de pildă, cazul unei unități beneficiare care, prin insuficienta determinare sub aspect calitativ a produselor contractate, s-a văzut aprovizionată cu o mare cantitate de materiale improprie folosirii în procesul de producție. Cu alte cuvinte, deși în mod obiectiv acele materiale corespundeau cu normele legale de calitate, ele nu au putut fi utilizate, fiind inadecvate procesului tehnologic de la unitatea beneficiară. Această situație putea fi evitată printr-o atență și exigentă comportare cu prilejul încheierii contractului.

Potrivit art. 23 din Legea nr. 71/1969, „în contractele economice nu pot fi cuprinse clauze contrare legii. Clauzele prin care se încalcă prevederile legale sînt nule, urmînd a fi înlocuite cu prevederi corespunzătoare legii”.

Rezultă deci, că pe lingă îndatorirea încheierii unor contracte economice complete, unităților socialiste le revine obligația de a stabili, în cuprinsul acestor contracte, numai clauze legale.

Sancțiunea nerespectării acestei din urmă obligații este nulitatea cu precizarea că regula o constituie nulitatea parțială, nulitatea totală intervenînd numai în cazuri excepționale și anume, cînd prin înlocuirea clauzelor nule contractul nu poate fi menținut. De pildă, nu poate fi adaptat contractul încheiat cu o unitate lipsită de personalitate juridică, deoarece îi lipsește capacitatea de a contracta, după cum nu poate fi menținut un contract avînd ca obiect livrarea unor produse care se planifică prin repartiție în situația în care părților nu li s-au comunicat repartiții care să justifice contractarea.

Nulitatea totală are ca efect desființarea contractului cu efect retroactiv. Ca urmare, părțile sînt îndatorate să-și restituie reciproc ceea ce au executat în temeiul contractului nul. Astfel, unitatea beneficiară este ținută să restituie produsele care i s-au livrat în executarea contractului nul iar unitatea furnizoare are obligația de a restitui prețul dacă l-a încasat. În ipoteza în care restituirea nu se poate efectua în natură deoarece produsele livrate nu mai există fizic — de pildă, au fost consumate — restituirea se realizează prin echivalent bănesc.

Nulitatea parțială, care constituie regula, determină suprimarea uneia sau mai multor clauze contractuale, cu sau fără înlocuirea clauzelor înlocuite. Astfel, de pildă, clauza prin care se condiționează îndeplinirea obligației de livrare de primirea unor piese de la colaboratorii unității furnizoare principale este nulă fără să fie nevoie de înlocuirea clauzei respective. În schimb, adaptarea contractului este necesară în cazul neconcordanței dintre contractele de cooperare și contractul încheiat între furnizorul general și unitatea beneficiară, deoarece, potrivit art. 20 alin. 2 din Legea nr. 71/1969, „conținutul contractului de cooperare trebuie să fie în concordanță cu clauzele principale din contractul încheiat între furnizorul general și beneficiar și să corespundă prevederilor din programele de cooperare aprobate“. În consecință, clauza nulă din contractul de cooperare se adaptează în raport cu clauza corespunzătoare din contractul încheiat de furnizorul general cu unitatea beneficiară.

Considerăm că problema nulității se poate pune și în legătură cu acele contracte a căror perfectare a fost asigurată prin hotărîri, date asupra neînțelegerilor precontractuale de către organele prevăzute de art. 25 din legea citată. Potrivit alineatului penultim al acestui articol, „hotărîrea dată în rezolvarea neînțelegerilor ivite cu prilejul încheierii contractului face parte din contract pe data cînd a fost încheiat. În cazul refuzului de contractare, hotărîrea ține loc de contract pînă la perfectarea acestuia“.

Asemenea rezolvări, incorporîndu-se organic în conținutul contractelor economice, trebuie să corespundă aceluiași exigențe de legalitate care, odată nesocotite, conduc la sancțiunea nulității. Va prevala — și în acest caz — nulitatea parțială, în spiritul dispozițiilor art. 23 alin. 2 din Legea nr. 71/1969 și a necesității menținerii contractului economic în considerarea rolului său de instrument de concretizare și de realizare a sarcinii de plan.

I. ICZKOVITS

Consecințe ale neîncheierii contractelor economice în forma prevăzută de lege

Art. 24 din Legea nr. 71/1969 prevede obligativitatea încheierii contractelor economice în formă scrisă: „Raporturile contractuale dintre unitățile socialiste, precum și modificarea acestora, se stabilesc în formă scrisă“.

Cerința formei scrise răspunde necesității ca drepturile și obligațiile părților și — în general — condițiile de executare să fie precis, complet și univoc stabilite, orice incertitudine, sub acest aspect, periclitînd îndeplinirea în bune condiții a sarcinilor de plan.

Vom încerca, în cele ce urmează, să desprindem unele dintre consecințele care se produc în cazul nerespectării dispozițiilor legale sus-amintite.

În ceea ce privește nerespectarea formei contractului economic, socotim util a reaminti distincția care se impune între această încălcare a dispozițiilor normative și absența oricărui acord cu privire la livrarea produselor în cauză, respectiv acceptarea lor de către unitatea beneficiară.

Necesitatea acestei distincții rezidă în faptul că legea nu prevede pentru nerespectarea formei scrise a contractului sancțiunea nulității operațiunii juridice săvîrșite de către părți prin livrarea unor produse care au fost acceptate de către unitatea beneficiară. Prin urmare, este posibil ca, în mod practic, livrarea să se realizeze altfel decît prin intermediul contractului încheiat în forma scrisă prevăzută de lege. În măsura în care o asemenea livrare a fost acceptată, nu se pune problema restituirii a ceea ce s-a executat. Excepție fac doar situațiile în care s-au încălcat alte dispoziții legale. În astfel de cazuri deci, restituirea se impune pe alte considerente decît nerespectarea formei contractuale prevăzute de lege. Astfel, de pildă, dacă produsele fac parte din categoria aceluia care se planifică prin repartiții, în lipsa repartiției care să îndreptățească stabilirea raporturilor contractuale de către părți, restituirea a ceea ce s-a prestat se impune datorită încălcării destinației planificate a produselor respective. Ca atare, sîntem în prezența altui temei decît nerespectarea formei contractuale impuse de lege. La fel se prezintă situația și în cazul unor produse care nu au preț legal stabilit. Restituirea prestațiilor îndeplinite nu se impune datorită lipsei contractului încheiat în forma prevăzută de lege, ci din cauza nesocotirii dispoziției legale care prohibă livrarea produselor ce nu au preț legal fixat.

Cît privește refuzul unității beneficiare de a accepta ceea ce i s-a prestat fără să existe între părți contract încheiat în forma prevăzută de lege, acest refuz trebuie să fie expres iar atitudinea adoptată în acest sens trebuie urmată cu consecvență. Dacă, de pildă, după ce a manifestat un refuz pe acest motiv, unitatea beneficiară consumă produsele, nu va mai putea persista în refuzul de plată a prețului. Aceasta — deoarece în ipoteza avută în vedere, aceea a unei livrări necontractuale, produsele livrate trebuie păstrate la dispoziția unității furnizoare care, avînd în continuare dreptul de proprietate sau de administrare directă asupra produselor, nu poate fi pusă în situația de a fi lipsită atît de dreptul real al produselor, cit și dreptul de a obține valoarea lor.

Intrucît legea nu prevede consecințele la care dau loc livrările executate și acceptate cu încălcarea formei contractuale legale, a revenit practicii arbitrale sarcina de a desprinde aceste consecințe, în acord cu spiritul normelor care reglementează disciplina contractuală și ținînd seama de interesele economiei naționale. Practica arbitrală, constantă în ultimii 25 ani, este stabilită în sensul că în măsura în care o livrare făcută fără respectarea formei prevăzute de lege a fost acceptată de unitatea beneficiară, unitatea furnizoare răspunde de calitatea corespunzătoare a produselor livrate, în raport cu dispozițiile le-

gale privind calitatea iar unitatea beneficiară urmează a fi ținută să execute obligațiile ce-i revin, rezultate din faptul acceptării livrării și anume, plata prețului și restituirea ambalajului, acestea fiind singurele efecte care se pot recunoaște unor asemenea livrări făcute cu nerespectarea formei prevăzute de lege.

Rezultă deci, că livrările amintite produc numai unele efecte iar limitarea lor reprezintă sancțiunea pe care înțelege arbitrajul s-o aplice unităților socialiste care nescotocesc obligativitatea efectuării livrărilor numai în baza unor raporturi contractuale stabilite în forma prevăzută de lege.

Accentuând asupra faptului că asemenea efecte limitate se produc totuși, dorim să relevăm lipsa de teință a susținerilor care se formulează în sensul că părților între care a avut loc executarea nu le revine nici o răspundere în legătură cu produsele care s-au livrat în condițiile menționate.

Așa, de pildă, unitatea beneficiară care întârzie nejustificat achitarea prețului produselor pe care le-a acceptat, deși l s-au livrat fără să existe un contract încheiat în forma legală, nu-și poate declina răspunderea ce-i revine pentru neîndeplinirea obligației de plată. Datorită abaterii pe care a săvârșit-o prin nerespectarea formei contractului prevăzute de lege, unitatea furnizoare nu este în drept să obțină penalitățile prevăzute de art. 47 pct. 5 din Legea nr. 71/1969 în sarcina unității beneficiare în culpă pentru neîndeplinirea la termen a obligației de plată a prețului. Dar, așa cum s-a văzut, unitatea beneficiară nu este eliberată de această obligație și, ca atare, se poate pune problema răspunderii lui cu daune. În majoritatea cazurilor, această răspundere are ca obiect repararea prejudiciului suferit de unitatea furnizoare prin dobânzile bancare ce i s-au perceput datorită neincasării la termen a prețului. Socotim că asemenea dobânzi pot forma obiectul unor pretenții la daune în măsura în care, prin cvantumul lor, dobânziile percepute de bancă întrec valoarea penalităților ce i s-ar fi cuvenit unității furnizoare în ipoteza în care livrarea s-ar fi efectuat cu respectarea formei contractuale prevăzute de lege. Această concluzie se impune în lumina dispozițiilor art. 44 alin. 2 din Legea nr. 71/1969, potrivit cu care despăgubirile se datorează numai în măsura în care prejudiciul nu a fost acoperit în întregime prin plata penalităților. Întrucât — prin ipoteză — unitatea furnizoare nu are dreptul la penalități, ea poate obține, cu titlu de daune, numai diferența dintre suma dobânzilor ce i s-au perceput din vina unității beneficiare și valoarea penalităților, ce i s-ar fi cuvenit dacă respecta dispozițiile legale privind forma contractului. Sint de semnalat și cazurile în care, deși s-au încheiat anumite acte, ele nu au, potrivit legii, valoarea unui contract. Ne referim, cu titlu exemplificativ, la situația confirmărilor de comandă emise de către întreprinderile de comerț exterior, întrucât în raporturile interne privind realizarea operațiunilor de export și import nu este admisibilă folosirea acestor forme simplificate de contractare. Soluția se impune datorită complexității și importanței raporturilor contractuale din acest domeniu. De asemenea, în situația în care unitatea furnizoare nu înțelege să accepte întocmai solicitările din comanda transmisă de unitatea beneficiară, nu are valoare de contract încheiat în forma

prevăzută de lege confirmarea de comandă emisă cu un cuprins diferit de solicitarea din comandă. În asemenea cazuri, unitatea furnizoare are obligația de a emite protiect de contract care se perfectează prin concilierea sau rezolvarea obiecțiunilor precontractuale ale unității beneficiare. În sfârșit, încheierea contractului după efectuarea livrărilor nu poate determina concluzia că respectivele livrări s-au efectuat cu respectarea formei contractuale legale. Această concluzie se întemelază pe împrejurarea că un asemenea contract are caracter formal, fiind evident că el nu poate îndeplini funcțiile care îi sint specifice.

Socotim însă că ar fi util să se examineze dacă sancțiunile care se aplică livrărilor efectuate fără respectarea formei prevăzute de lege ating scopul urmărit, adică, disciplinarea unităților socialiste, în cazurile cind, ca urmare a dispozițiilor date de către organele superioare competente, livrările urmează să se efectueze într-un interval atit de scurt incit lipsește timpul fizic necesar pentru parcurgerea procedurii de încheiere a contractelor economice. Credem că în astfel de cazuri, impuse de interesele economiei naționale sau de situații de necesitate, ar putea fi revăzută problema efectelor pe care le produc, mai ales pe planul răspunderii, livrările efectuate fără contract încheiat în forma prevăzută de lege.

H. MATEI

Drept și uzanțe internaționale

Corelarea prevederilor contractuale în vânzările succesive de mărfuri

1. Potrivit finalității sale caracteristice, vânzarea comercială asigură circuitul mărfii de la producător la beneficiarul final (subdobinditor), prin intermediul cumpărătorului inițial. Interpunerea în schimbul de bunuri definește îndeosebi operațiunile de comerț exterior, fiind frecvent folosită în cadrul acestor relații.

Transmiterea aceleiași mărfi de la producător la cumpărătorul inițial, iar apoi de la acesta la subdobinditor se realizează practic, de cele mai multe ori, prin contracte de sine stătătoare. Prima vânzare, dintre producător și cumpărătorul inițial, este denumită în genere **contract original**, iar cea încheiată de cumpărător cu subdobinditorii poartă calificarea de **contract subsecvent**. Fiecare dintre aceste operațiuni beneficiază de autonomie pe plan juridic. Ea decurge, înainte de toate, din faptul că părțile contractante nu sint aceleași. În plus, cumpărătorul inițial revinde, aproape întotdeauna, mai multor beneficiari marfa pe care a achiziționat-o, astfel incit contractele subsecvente diferă prin obiect (așadar cantitativ) față de cel original. Prețurile sint și ele, de regulă, mai mari în contractul subsecvent, diferența constituind câștigul realizat de cumpărătorul inițial. Perioadele de livrare pot, la rîndul lor, să fie stipulate în alte trimestre. La fel, legea aplicabilă contractului original nu este decit foarte rar, în cazuri de excepție, și legea care guvernează contrac-

tele subsecvente. Deosebiri pot apare deopotrivă în ce privește jurisdicția competentă.

2. Autonomia juridică a contractelor subsecvente față de vânzarea inițială nu poate fi totuși absolutizată. În adevăr, o anumită corelare între operațiunile succesive la care ne referim se impune, pentru a se asigura procesul de transmitere a aceleiași mărfi prin mai multe patrimonii, fără complicații prejudiciabile. Necesitatea de a se respecta conexiunea dintre contractul original și cele subsecvente a fost clar evidențiată prin hotărîrea Comisiei de arbitraj pentru comerțul exterior (C.A.B.) nr. 197 din 5 septembrie 1983.

În speța menționată, o serie de produse textile, avînd sartimente variate, au fost livrate la export din țară către un cumpărător inițial cu sediul la Amsterdam (Olanda), care le-a revîndut apoi mai multor clienți, inclusiv unei întreprinderi din Berlin (R.D.G.). Trebuie precizat că primul cumpărător, cel din Amsterdam, a acționat în afacerile respective în nume propriu, fără să fi avut deci calitatea nici de mandatar și nici de comisionar al întreprinderii române de comerț exterior, care realizase exportul. În consecință, vânzările subsecvente au constituit operațiuni de sine stătătoare, fără legătură declarată cu contractul original. Nici proveniența produselor-textile astfel revîndute nu fusese specificată în clauzele convenite cu subdobînditorii. Cumpărătorul din Amsterdam s-a comportat, cu alte cuvinte, în raporturile sale cu clienții ca un vânzător complet independent de propriul său furnizor (întreprinderea de comerț exterior română).

Dobînditorul inițial din Amsterdam fiind obligat prin hotărîre judecătorească să plătească clientului său din Berlin o anumită sumă cu titlul de penalități de întîrziere în livrare și să-i acorde unele bonificări de preț, a considerat totuși că poate obține despăgubiri echivalente de la întreprinderea română de comerț exterior care îi furnizase produsele textile. În acest scop a solicitat sumele respective, cu titlul de daune, prin acțiunea introdusă la C.A.B. Pretențiile au fost însă respinse, deoarece hotărîrea nr. 197/1983 a constatat culpa sa, materializată în lipsa de corelare adecvată între contractul subsecvent încheiat cu clientul din Berlin și vânzarea originală, sub două aspecte, pe de-o parte în ce privește stipularea termenelor de livrare (nr. 3), iar pe de alta referitor la criteriile folosite pentru determinarea însușirilor calitative ale mărfii în discuție (nr. 4).

3. Termenele de livrare adoptate prin contractul subsecvent trebuie să fie strict corelate cu acelea convenite în vânzarea inițială, mai ales dacă marfa circulă direct de la sediul producătorului la cel al subdobînditorului, ca în speța ce ne preocupă. În asemenea situații, cumpărătorul original nu-și poate asuma față de subdobînditor obligația de a-i livra marfa la o dată anterioară celei la care va avea loc expedierea efectuată de către producător (furnizor). Momentul livrării către clientul final trebuie astfel adaptat, încît să fie în orice caz ulterior zilei (perioadei) cînd producătorul urmează, în virtutea contractului original, să-și execute propria obligație de livrare. Exigența arătată este desigur de la sine înțeleasă. Totuși în practică se ajunge la încălcarea ei, de cîte ori cumpărătorul original convine decalarea termenelor de livrare ale furnizorului de la care își procură marfa, dar omite să le pre-

lunghească deopotrivă pe cele stipulate în raporturile cu subdobînditorul. Întrucît sarcina de a asigura concordanta în discuție între prevederile contractelor succesive incumbă cumpărătorului original, înseamnă că acesta se află în culpă, așa cum pe drept cuvînt a reținut hotărîrea nr. 197/1983, dacă apăr discrepanțe între termenele de livrare, ceea ce generează plata de penalități și/sau despăgubiri.

În sensul arătat, organul arbitral a constatat în speță că „pe parcursul executării obligațiilor contractuale, unele termene inițial convenite au fost prelungite, la cererea întreprinderii române de comerț exterior, cu acordul cumpărătorului original. În consecință, acesta nu mai este îndreptățit să se prevaleze de termenele stabilite la data încheierii contractului, spre a invoca întîrzierea în livrare și ca atare culpa furnizorului român”.

În continuare, hotărîrea din 5 septembrie 1983 a precizat că „obligația elementară ce revenea cumpărătorului original era aceea de a corela pe deplin termenele de livrare între cele două contracte succesive, cel încheiat cu furnizorul român și cel încheiat cu subdobînditorul din R.D.G. În măsura în care cumpărătorul din Amsterdam a admis prorogări de executare în raporturile cu furnizorul român, fără să le fi obținut la rîndul său de la subdobînditorul din Berlin, s-a produs decalajul dintre livrări, care a prilejuit penalitățile de întîrziere, încasate de acesta din urmă de la cumpărătorul original”.

În concluzie, C.A.B. a arătat că „neconcordanța semnalată, care a generat plata penalităților de întîrziere, este imputabilă în mod exclusiv cumpărătorului din Amsterdam, singurul care avea calitatea de parte contractantă atît în raport cu furnizorul român, cît și cu subdobînditorul din R.D.G., astfel că ar fi putut, cu un minim de diligență, să evite atari prejudicii”. Organul arbitral a respins ca atare, în mod justificat, pretenția cumpărătorului original ca daunele pe care le suferise prin plata penalităților de întîrziere în raporturile cu subdobînditorul din Berlin, să fie recuperate de la furnizorul român.

4. Sub un alt aspect, între contractul original și orice vânzare subsecventă se impune să se realizeze o deplină corelare referitor atît la parametrii calitativi ai mărfii transmise, cît și la modalitățile de a proceda la verificarea acesteia.

În speța ce ne preocupă, calitatea produselor textile exportate de întreprinderea română de comerț exterior a fost stabilită în conformitate cu normele denumite N.I.D. Subdobînditorul din Berlin a procedat totuși la controlul calitativ, efectuat de un organ de specialitate, în baza unui alt standard (normativul T.G.L.), valabil în R.D.G., deoarece contractul subsecvent nu conținea nici o indicație și nu stipulase nici o restricție în această privință.

Prin raportare la constatările făcute în conformitate cu normativul T.G.L. (german), cumpărătorul din Amsterdam a fost obligat să deconteze o anumită sumă, reprezentînd o bonificație procentuală din prețul contractual, calculată în funcție de unele deficiențe ale mărfii, reclamate de către clientul din Berlin.

Spre deosebire însă de normativul german (T.G.L.), standardul românesc N.I.D. prevede criteriile calitative mai flexibile — în genere mai tolerante — care nu justificau nici o bonificare din preț, marfa învederîndu-se pe deplin responsabilizatoare.

În situația de fapt arătată, C.A.B. a arătat că „modul de constatare practicat de organul de control din R.D.G. și calculul procentual al bonificării la partidele de mărfuri provenite din export românesc nu pot fi opuse de către cumpărătorul originar din Amsterdam furnizorului român, deoarece a fost aplicat normativul german T.G.L., pe care furnizorul român nu era ținut să-l respecte, fiind supus exigențelor altui standard, cel național, și anume cel denumit N.I.D.“.

Neconcordanța dintre contractul inițial și cel subsecvent de vânzare, referitor la criteriile de evaluare calitativă a mărfii fiind și de astă dată imputabile tot cumpărătorului originar din Amsterdam, organul arbitral i-a respins cererea de despăgubiri echivalente cu valoarea bonificării de preț consimțită față de clientul din Berlin, hotărârea nr. 197/1983 întemeindu-se pe considerente similare celor care au fundamentat soluția sa și în cadrul penalităților de întârziere în livrare.

dr. O. CAPĂȚINA

Export—Import

UZANȚE ȘI REGLEMENTĂRI PRIVIND IMPORTUL ÎN AUSTRIA

1. Sistemul de drept. Sistemul de drept austriac face parte din categoria celor de tip germanic. Austria dispune de cel mai vechi cod civil din Europa. **2. Reguli și uzanțe comerciale.** Principalul document care trebuie să însoțească mărfurile importate este factura comercială, întocmită în 2 ex.; la acestea se adaugă, în cazul a numeroase produse care se bucură de un tratament tarifar special, certificatul de origine (mai ales pentru produsele prelucrate provenind din țări în curs de dezvoltare). Limba de redactare folosită pentru corespondență, precum și pentru redactarea diverselor materiale (cataloge, prospecte, broșuri etc.) este germana. Clienții austrieci acordă o deosebită importanță clarității, conciziunii și caracterului ilustrativ al corespondenței, precum și punctualității răspunsurilor; punctualitatea este, de asemenea, o condiție în privința termenilor de livrare a mărfurilor. Datorită dimensiunilor relativ reduse ale pieței, clienții austrieci preferă contractarea de partizi mici de mărfuri, deseori după importuri prospective (de testare a cererii). Prețurile de ofertă, exprimate de preferință în șilingi austrieci sau în mărci vest-germane, trebuie să fie ferme și calculate franco-frontiera austriacă. **3. Regimul tarifar.** Tariful vamal austriac, structurat conform nomenclatorului tarifar de la Bruxelles, cuprinde 2 coloane de taxe vamale: autonome și convenționale (în regimul clauzei națiunii celei mai favorizate); la acestea se adaugă regimul special acordat produselor prelucrate provenind din țări în curs de dezvoltare, inclusiv România, conștind în scutiri sau reduceri de taxe vamale, în baza schemei naționale de preferințe tarifare generalizate și nereciproce. Taxele vamale sînt fie ad valorem, fie specifice. Pentru importurile majorității produselor din țările membre ale A.E.L.S. și din cele ale C.E.E. nu se percep taxe vamale. Alte taxe aplicabile la import: taxa asupra valorii adăugate (T.V.A.), cu 3 niveluri — uzual, redus și maxim; taxa de acciză (pentru anumite produse, între care tutun și băuturi); aceste taxe se aplică atît produselor din import, cît și celor fabricate pe plan local. În Austria există 4 zone libere principale (Viena, Linz, Graz, Solbad Hall), unde se pot desfășura numai operațiuni de depozitare, sortare, ambalare și marcarea. **4. Regimul netarifar.** Controlul importurilor prin intermediul licențelor de import este limitat numai la 3 categorii de produse (lignit, antibiotice și produse agroalimentare); licențele sînt eliberate de regulă fără dificultate, în baza plății unei taxe

și sînt valabile 6 luni, cu posibilități de prelungire. Principalele bariere netarifare: taxe antidumping; reglementările specifice, deosebit de stricte, referitoare la normele sanitare, de siguranță a utilizării, precum și la marcarea și etichetarea produselor din import (acestea din urmă fiind, în linii generale, similare cu cele aplicabile și în celelalte țări vest-europene). **5. Regimul valutar.** Moneda națională: șilingul austriac. Banca Națională administrează politica valutară a guvernului, putînd delega o serie de atribuțiuni băncilor comerciale. Nu există restricții în legătură cu monedele în care pot fi efectuate decontările din operațiuni de comerț exterior. **6. Cadrul juridic al relațiilor economice româno-austriece.** Schimburile comerciale reciproce sînt reglementate prin Acordul pe termen lung privind schimburile comerciale între guvernul R. S. România și guvernul federal austriac, intrat în vigoare la 20 iulie 1976 pe o perioadă de 10 ani, cu posibilități de prelungire pentru perioade de cîte 1 an (H.C.M. 312/1976). Principalele prevederi: acordarea reciprocă a tratamentului națiunii celei mai favorizate; modalități de asigurare a unei desfășurări neîngrădite a schimburilor; sprijinirea realizării de afaceri de tranzit și tranzacții asemănătoare; sprijinirea încheierii de acorduri de lungă durată între întreprinderile din cele două țări; scutirea de taxe vamale și alte taxe la anumite produse importate temporar; sarcinile comisiei mixte guvernamentale. Relațiile de cooperare sînt guvernate de Acordul pe termen lung de colaborare economică și cooperare industrială și tehnică între guvernul R. S. România și guvernul federal al Austriei, intrat în vigoare la 29 decembrie 1975 pentru 10 ani, cu posibilități de prelungire pe cîte 1 an (D. 19/1976). Principalele prevederi: aplicarea principiului națiunii celei mai favorizate în promovarea cooperării reciproce; măsuri privind liberalizarea produselor rezultate din cooperare și acordarea de facilități vamale; principalele domenii și modalități în care părțile își propun să intensifice cooperarea; dezvoltarea cooperării pe terțe piețe; sarcinile comisiei mixte guvernamentale. Alte instrumente juridice: Acordul privind promovarea, protecția și garantarea reciprocă a investițiilor (D. 82/1977); Convenție privind evitarea dublei impunerii asupra veniturilor și averii (D. 254/1978). De asemenea, în relațiile reciproce se aplică prevederile acordurilor multilaterale negociate în cadrul G.A.T.T. la care ambele părți au aderat.

REGLEMENTĂRI NAȚIONALE PRIVIND IMPORTUL ÎN CANADA

1. Sistemul de drept aplicabil. Sistemul de drept aplicat este bazat pe Common Law (cu excepția sistemului aplicat în provincia Quebec, care are la bază codul civil francez). O serie de diferențieri există între legislația aplicabilă în diversele provincii canadiene. **2. Reguli și uzanțe comerciale.** Orice export de mărfuri pe piața canadiană avînd o valoare mai mare de 500 dolari canadieni trebuie să fie însoțit de o factură vamală specială („factură vamală canadiană”) redactată în 4 ex. și expediată în același mod ca și facturile comerciale. Factura vamală servește drept bază pentru calcularea taxelor vamale, pentru perceperea unor eventuale taxe antidumping și, de asemenea, drept dată care se ia în considerare pentru stabilirea cursului de schimb la care se poate face transformarea prețului mărfii dintr-o monedă într-alta; pentru a se evita o serie de dificultăți, este necesar ca în factura vamală să fie înscrise și cheltuielile de transport și asigurare, precum și, separat, valoarea ambalajului. În cazul mărfurilor cu valori mai mari de 10.000 dolari canadieni, pe lingă factura vamală este necesară completarea unei „declarații speciale a exportatorului” (formular B.13). O atenție specială trebuie acordată corespondenței cu partenerii de afaceri, aceasta trebuind redactată de regulă în engleză (în franceză pentru provincia Quebec), însoțită de cataloge și alte documentații de natură comercială sau tehnică prezentate corespunzător din punct de vedere grafic etc. Este, de asemenea,

recomandabil să se evite modificarea termenilor de livrare și a prețului în cursul executării contractului. 3. Regim tariflar. Canada dispune de un tarif vamal cu o structură proprie, în care sînt înscrise taxe vamale autonome, convenționale, precum și preferințele (pentru produse prelucrate provenind din țări în curs de dezvoltare, între care și România, în conformitate cu sistemul de preferințe tarifare generalizate — SGP). Taxele vamale sînt stabilite pentru majoritatea pozițiilor tarifare ad valorem și variază, în general, între 5% și 30%; se practică, de asemenea, taxe vamale specifice sau mixte. Un tratament special se aplică produselor provenind din țările membre ale Commonwealth, acestea făcînd obiectul unor taxe vamale reduse, în medie, cu 10% (reducerile ajung pînă la 30% și 50% pentru unele țesături din lînă); o serie de excepții de la aceste reguli se referă la unele produse provenind din Marea Britanie și Irlanda, acestea nebeneficiind de taxele vamale reduse amintite. Pe lîngă taxele vamale, produsele din import li se aplică o taxă uniformă (taxă federală de vînzare) ca și mărfurilor fabricate pe plan local; nivelul normal al acestei taxe este de 9%; materialele de construcție și echipamentele utilizate în construcții beneficiază de un nivel redus al taxei (5%), în timp ce băuturilor alcoolice li se aplică un nivel majorat (12%). Taxa federală de vînzare se calculează pe baza valorii mărfurilor, majorată cu cuantumul taxei vamale; sînt exceptate de la plata taxei unele produse, între care anumite mărfuri alimentare, confecții, încălțăminte, biciclete. Tot cu ocazia importului este aplicabilă, pentru unele produse (anumite autovehicule, bijuterii, ceasuri etc.), o taxă de acciză avînd aceleași niveluri ca și cele în vigoare pentru produsele similare canadiene. În același timp, ca și produsele locale, mărfurile din import fac obiectul unor taxe provinciale percepute cu ocazia vînzării cu amănuntul; nivelul acestora nu depășește, în general, 8%. 4. Regimul netariflar. Marea majoritate a produselor nu fac, în principiu, obiectul restricțiilor netarifare la import; de la această regulă există totuși unele excepții: toate produsele înscrise în paragraful C al tarifului vamal canadian sînt supuse unei interdicții de principiu la intrarea în Canada (animale suspecte de a fi atinse de unele boli contagioase, unele publicații etc.); este necesară obținerea de licențe de import pentru materiale radioactive, echipamente pentru industria atomică, arme și explozibili, griu, orz și ovăz, curcani, anumite produse lactate, zahăr, bovine vii, îmbrăcăminte și încălțăminte. Principalele bariere netarifare la import constau în: impunerea de restricții cantitative (în special la confecții și alte articole textile și la încălțăminte); aplicarea de taxe antidumping și taxe compensatorii uneori de o manieră care poate fi considerată abuzivă. La acestea se adaugă unele reglementări stricte sanitare și tehnice; astfel, produsele alimentare, cele farmaceutice, cosmeticele, îngrășămintele, explozibilele, produsele inflamabile, semințele etc. trebuie să fie însoțite de certificate speciale de inspecție, certificate sanitare etc., iar aparatele electrice trebuie să obțină aprobarea din partea Asociației canadiene pentru standarde (Canadian Standards Association) pentru a putea intra pe teritoriul național. De asemenea, uneori pot juca un rol de barieră netarifară și reglementările privind marcarea și etichetarea produselor; în acest sens, produsele destinate comercializării directe către populație trebuie marcate și etichetate bilingv (în engleză și franceză), în conformitate cu instrucțiunile în materie elaborate de ministerul pentru consum și corporații; pe de altă parte, majoritatea articolelor textile importate în Canada trebuie să fie etichetate astfel încît să se indice, conform unor modalități foarte precise, compoziția exactă a articolelor și modul de întreținere. 5. Regimul valutar. Moneda națională: dolarul canadian. În Canada nu există nici un fel de control valutar și nici restricții cu privire la valutele care pot fi utilizate pentru încasări și plăți în cadrul operațiunilor comerciale externe. De regulă, pentru plată este preferat dolarul canadian sau dolarul SUA. 6. Cadrul juridic al relațiilor economice româno-canadiene. Relațiile comerciale sînt guvernate de

Acordul comercial între R.S.R. și Canada, încheiat pe o perioadă de 3 ani, cu prelungiri anuale (D. 318/1971). Acordul prevede: acordarea reciprocă a tratamentului națiunii celei mai favorizate; nerecurgerea la practicarea de restricții comerciale discriminatorii; facilitarea vizitelor de afaceri și intensificarea schimburilor de informații comerciale; organizarea de întîlniri anuale între reprezentanții părților în scopul trecerii în revistă a aplicării acordului. Activitatea de cooperare este reglementată prin Acordul pe termen lung între guvernul R.S.R. și guvernul Canadei privind promovarea și dezvoltarea cooperării economice și industriale, încheiat pe o perioadă de 10 ani (D. 342/1981). Prevederi principale: promovarea cooperării în conformitate cu tratamentul națiunii celei mai favorizate, domeniile principale avute în vedere (construcții de mașini, electro-tehnică și electronică, energie nucleară, minerit și metalurgie, agricultură etc.), precum și formele de realizare a cooperării (participarea în comun la dezvoltarea resurselor naturale în cele două țări, construirea în comun de obiective economice, inclusiv în terțe țări) constituirea de societăți mixte, realizarea de produse în comun etc.) extinderea creditării reciproce, în condiții cît mai avantajoase; acordarea de scutiri de taxe vamale și alte taxe pentru mărfurile importate în vederea reexportului; înființarea și funcționarea comisiei mixte guvernamentale; rezolvarea eventualelor diferende prin negocieri directe și pe cale diplomatică. Alte instrumente juridice: Acord privind reglementarea problemelor financiare în suspensie (D. 373/1971); Convenție privind evitarea dublei impuneri pe venit (D. 418/1979); Memorandum privind exportul unor țesuturi și produse textile (H.C.M. 37/1982). În același timp, în relațiile reciproce se aplică prevederile acordurilor multilaterale negociate în G.A.T.T., la care cele două țări au aderat.

UZANȚE ȘI REGLEMENTĂRI PRIVIND IMPORTUL ÎN GRECIA

1. Sistemul de drept. Sistemul de drept elen este de tip mixt, codul civil fiind structurat după codul civil german, iar cel comercial — după modelul codului de comerț francez. 2. Reguli și uzanțe comerciale. Mărfurile care fac obiectul importului trebuie însoțite de factura comercială în 5 ex, precum și de documentele uzuale de transport: în prealabil, pentru obținerea aprobării de import, importatorului grec îi este necesară o factură pro forma. Corespondența, precum și materialele anexe trebuie redactate, de preferință, în engleză; în cadrul negocierilor se preferă contactele directe între reprezentanții autorizați ai partenerilor, promptitudine în decizii; exportatorii trebuie să-și rezerve anumite marje de manevră în ceea ce privește prețul, astfel încît acesta să fie discutat în diversele runde de negocieri; de asemenea, se obișnuiește să se acorde rabaturi însemnate dacă se preiau cantități mari de marfă. Alte uzanțe: contactarea firmelor mici și mijlocii, avîndu-se în vedere rolul important al acestora în economia greacă; organizarea de demonstrații tehnice, precum și de vizite ale clienților potențiali în țara exportatorului (pentru vizitarea capacităților de producție, a oportunităților de export, a calității produselor), în paralel cu excursii turistice: Condiționarea corespunzătoare a produselor destinate desfacerii cu amănuntul (acestea trebuie să aibă ambalaje atrăgătoare și să conțină indicațiile necesare în limba greacă) și studierea posibilităților de pătrundere pe piață prin vînzarea de licențe (în special pentru bunuri de consum), în Grecia multe firme de renume fabricînd astfel de produse fie direct, fie prin concesionari. 3. Regimul tariflar. În urma aderării la Piața comună, este folosit treptat tariful vamal extern comunitar, cuprinzînd taxe vamale autonome și convenționale, exprimate ad valorem, specific sau combinat; alinierea nivelurilor taxelor vamale percepute de Grecia la cele din tariful vamal al C.E.E. este un proces ce se va încheia în 1986; de asemenea, este în curs procesul de renunțare treptată la aplicarea taxelor vamale asupra produselor provenind din celelalte țări

membre ale C.E.E. (în prezent ele nu se aplică pentru produse care nu se fabrică în Grecia, iar pentru cele care se produc și în această țară nivelurile respective au fost reduse substanțial). În afara taxelor vamale, la import se aplică și: taxe de acciză; taxă asupra produselor considerate „de lux”; taxă asupra vinzării; diverse suprataxe asupra unor produse industriale prelucrate, unor bunuri de consum și materii prime; taxă de timbru. Principalele zone libere funcționează la Pireu și la Salonic, unde pot avea loc operațiuni de prelucrare ușoară și de depozitare.

4. Regimul netarifar. Mărfurile care fac obiectul importului sunt înscrise în mai multe liste, în funcție de care se exercită controlul autocității; pentru orice import este necesară o aprobare din partea unei bănci comerciale (aprobarea implicând existența resurselor financiare necesare pentru plată). Licențe de import sunt necesare numai pentru produse înscrise în două din listele menționate (între care se numără textile, aparate TV, anumite produse agroalimentare, autoturisme, autobuze, anumite tipuri de mașini și utilaje, precum și piesele de schimb pentru acestea). Reglementări speciale sînt aplicabile pentru anumite articole, ca de exemplu cele asupra cărora se exercită monopolul de stat, medicamente, narcotice, filme de cinema, Importurile efectuate de firme din sectorul privat sînt împărțite în 6 liste, în funcție de care se aplică următoarele restricții principale: limitări referitoare la modalitățile de plată; controlul asupra perioadei de timp necesare pentru efectuarea plății și pentru transportul mărfurilor; constituirea unor variate tipuri de depozite valutare prealabile la import. Alte bariere netarifare: taxe anti-dumping; cerința de a furniza certificate de origine pentru toate mărfurile importate; reglementări stricte privind etichetarea și marcarea produselor din import (în special a produselor farmaceutice, cosmetice, produselor agroalimentare și a firelor și fibrelor textile); standarde în materie de sănătate și siguranță în utilizare (pentru medicamente, cosmetice, produse dietetice, unele produse electrotehnice).

5. Regimul valutar. Maceda națională (drahma). Politica valutară este elaborată de către Ministerul Finanțelor, Comitetul valutar. Subcomitetul pentru credite, Subcomitetul pentru control valutar și este administrată de Banca Greciei și băncile comerciale. Plata importurilor (care trebuie să aibă loc, de regulă, în termen de 9 luni de la ajungerea în primul port grec) poate fi efectuată fie prin conturi de clearing (cu țările cu care există acorduri bilaterale în acest sens, moneda de cont fiind dolarul SUA), fie în orice monedă convertibilă (în celelalte cazuri).

6. Cadru juridic al relațiilor economice româno-britanice. Conform politicii comerciale comune a C.E.E., relațiile comerciale sînt guvernate de prevederile acordurilor încheiate între România și C.E.E. În 1981. Relațiile de cooperare între cele două țări sînt reglementate prin Acordul pe termen lung de colaborare economică și cooperare industrială și tehnică între R. S. România și Republica Elenă, intrat în vigoare la 21 iunie 1977 pentru o perioadă de 5 ani, cu prelungire pe noi perioade anuale (D. 210/1976). Prevederi principale: acordarea reciprocă a tratamentului națiunii celei mai favorizate; abținerea de la impunerea de restricții cantitative asupra produselor destinate proiectelor de cooperare sau a celor care rezultă din acestea, precum și scutirea reciprocă de taxe vamale pentru produsele respective; domeniile și formele de interes major în ceea ce privește cooperarea; sprijinirea cooperării pe terțe piețe; constituirea și atribuțiile comisiei mixte guvernamentale. Alte instrumente juridice: Acord-cadru privind direcțiile de bază ale dezvoltării cooperării economice, industriale și tehnico-științifice (intrat în vigoare la 5 mai 1982, pentru 10 ani); Protocolul de aplicare a Acordului sus-menționat (4 noiembrie 1982). În același timp, se aplică prevederile acordurilor multilaterale încheiate sub egida G.A.T.T., la care România și C.E.E. au aderat.

UZANȚE ȘI REGLEMENTĂRI PRIVIND IMPORTUL ÎN MAREA BRITANIE

1. Sistemul de drept. Dreptul britanic (Common Law) reprezintă un sistem original, care exercită influențe puternice asupra sistemelor adoptate de către numeroase alte țări ale lumii.

2. Reguli și uzanțe comerciale. Factura comercială în 2 ex. reprezintă principalul document comercial care, alături de documentele uzuale de transport, trebuie să însoțească mărfurile importate; pentru produsele provenind din țări care beneficiază de tratamente vamale speciale este, de regulă, necesar și un certificat de origine legalizat de către o cameră de comerț autorizată. Limba engleză este utilizată în redactarea tuturor documentelor și materialelor de natură comercială, precum și în desfășurarea contactelor cu partenerii străini. Acestea din urmă trebuie să aibă loc cu respectarea strictă a punctualității, la nivelul reprezentanților autorizați, de preferință cu putere de decizie rapidă, ai partenerilor. Un accent deosebit se pune pe calitatea mărfurilor oferite, prețul ocupînd un loc relativ secundar în negocieri; prin calitate se au în vedere, în principal, caracteristicile referitoare la performanțe, creativitate, fiabilitate; pentru aceasta exportatorul trebuie să fie pregătit pentru demonstrații tehnice, inspecții ale capacităților proprii de producție de către clienți, precum și pentru parcurgerea unor teste complexe de verificare a respectării normelor stricte impuse de sistemul British Standard (sistem ale cărui detalii și nuanțe de interpretare trebuie bine cunoscute; pentru numeroase produse industriale (de exemplu autovehicule, aparatură electronică etc.) omologarea joacă un rol-cheie nu numai pentru pătrunderea și menținerea pe piața britanică, ci și pentru abordarea altor piețe externe. Trebuie acordată atenția cuvenită constituirii de stocuri de piese de schimb și de rețele extinse de service post-vînzare. Alte uzanțe: produsele destinate desfacerii directe către consumatorii finali (prin rețeaua cu amănuntul) trebuie să fie condiționate în mod corespunzător, cu respectarea tuturor indicațiilor detaliate referitoare la dimensiunile, forma și conținutul etichetelor, să aibă ambalaje rezistente și atrăgătoare; presa specializată joacă rolul principal în publicitatea comercială pentru bunurile industriale; participarea regulată la tirajurile și expozițiile specializate tradiționale din Marea Britanie și din alte țări constituie, deseori, o condiție esențială pentru inițierea și demararea unor negocieri comerciale; pentru asigurarea succesului pătrunderii pe piață, un rol mai important decît în alte țări ale lumii îl joacă înregistrarea prealabilă a mărcilor de fabrică și de comerț; tradiția acumulată în relațiile comerciale externe, inclusiv cu partenerii britanici, ocupă un loc central în asigurarea unor legături de afaceri continue și stabile.

3. Regimul tarifar. Ca membră a C.E.E., Marea Britanie aplică la import tariful vamal extern comunitar, care cuprinde taxe vamale autonome și convenționale, exprimate ad valorem, specific sau mixt. Produselor provenind din celelalte țări membre ale Pieței comune, precum și produselor industriale din țările membre ale A.E.L.S. nu li se aplică taxe vamale. Mărfurile importate din țările Commonwealth beneficiază de un tratament vamal special. Produsele prelucrate provenind din țările în curs de dezvoltare, inclusiv din România, beneficiază de scutiri sau reduceri de taxe vamale, în conformitate cu sistemul generalizat de preferințe tarifare al C.E.E. Taxe suplimentare la import: taxa asupra valorii adăugate (T.V.A.); taxe de acciză (pentru tutun, băuturi alcoolice și uleiuri minerale).

4. Regimul netarifar. Aplicarea sistemului de licențe de import se bazează pe împărțirea țărilor în 12 categorii; România constituie, singură, una din aceste categorii. Cu unele excepții (în special anumite produse textile), majoritatea importurilor fac obiectul licențelor generale de import deschise, care se acordă fără restricții pentru perioade de 6—12 luni, cu posibilități de prelungire a valabilității. Produsele care fac obiectul unor licențe individuale de import pot intra pe teritoriul britanic numai în cantități limitate, aplicîndu-li-se restricții cantitative, Importurile de cereale

și produse din cereale, carne de vită, vițel, ovine, pui și produsele lactate (altele decât untul și brinzeturile) sînt supuse regimului de prețuri minime de import (în scopul protejării sectoarelor producătoare naționale), a căror aplicare este asigurată prin impunerea autonomă a unor prelevări variabile cu ocazia vămii; numeroase alte produse agroalimentare sînt supuse reglementărilor politicii agricole comune a C.E.E. Alte bariere netarifare: acordurile de limitare „voluntară” a exporturilor (în special pentru unele produse japoneze); taxele antidumping (aplicate în conformitate cu prevederile C.E.E. în materie); regimul preferențial acordat de către agențiile guvernamentale produselor britanice (în detrimentul celor similare provenind din import, chiar dacă prețurile acestora din urmă sînt inferioare); reglementările deosebit de stricte de natură fitosanitară, tehnică, de protecție a sănătății utilizatorilor, de marcă și etichetare. 5. **Regimul valutar.** Moneda națională: lira sterlină. Banca Angliei administrează politica valutară din însărcinarea Trezoreriei; în practică, o serie de atribuții sînt delegate unor bănci comerciale. Nu există nici un fel de restricții în legătură cu monedele și condițiile de plată care trebuie folosite, respectiv respectate, cu ocazia efectuării plăților pentru importuri. 6. **Cadrul juridic al relațiilor economice româno-britanice.** În conformitate cu politica comercială comună a C.E.E., relațiile comerciale dintre cele două țări sînt guvernate de acorduri încheiate între România și C.E.E. în 1981. Relațiile de cooperare sînt reglementate prin Acordul pe termen lung de colaborare economică și cooperare industrială între R. S. România și Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, intrat în vigoare la 18 noiembrie 1975 pe o perioadă de 10 ani, cu posibilități de prelungire pe noi perioade de cîte 1 an (H.C.M. 1052/1975). Acordul prevede în principal: acordarea reciprocă a tratamentului națiunii celei mai favorizate; sectoarele și formele de interes special în care urmează a fi încurajată cooperarea; sprijinirea cooperării pe terțe piețe; practicarea unor condiții de credit și financiare avantajoase în desfășurarea acțiunilor de cooperare; atribuțiile comisiilor mixte guvernamentale în domeniu. Alte instrumente juridice: Acordul privind promovarea și garantarea reciprocă a investițiilor de capital (D. 215/1976); Convenția privind evitarea dublei impuneri cu privire la impozitele pe venit și cîștiguri din capital (D. 26/1976). De asemenea, în relațiile reciproce se aplică prevederile acordurilor multilaterale realizate în cadrul G.A.T.T., la care România și C.E.E. au aderat.

UZANȚE ȘI REGLEMENTĂRI PRIVIND IMPORTUL ÎN SUECIA

1. **Sistemul de drept.** Ca și dreptul altor țări nordice, sistemul de drept suedez este mixt, avînd la bază influențele romanice, germanice și de Common Law. 2. **Reguli și uzanțe comerciale.** Mărfurile importate trebuie însoțite, în principal, de o factură comercială întocmită în 3 ex; la aceasta se adaugă, în cazul produselor provenind din țări care beneficiază de tratamente vamale speciale, un certificat de origine legalizat de camera de comerț abilitată din țara exportatoare. Limbile folosite de preferință în derularea corespondenței, în redactarea diverselor materiale auxiliare de comercializare, precum și în negocieri sînt germana, engleza și suedeză. Elementele principale avute în vedere în cadrul negocierilor și care pot influența decizia de cumpărare sînt: calitatea produselor (performanțe tehnice, fiabilitate, grad de finisare, formă de prezentare, protecția mediului înconjurător); asigurarea în cele mai bune condițiuni a pieselor de schimb și a service-ului post-vînzare; garanții cit mai extinse de utilizare a bunurilor industriale de consum după cumpărare; modul de etichetare, ambalare și marcă (mai ales pentru mărfurile destinate desfacerii directe către consumatorii finali, domeniu în care normele în materie sînt deosebit de stricte). Alte uzanțe: efectuarea de exporturi prospective (pentru testarea cererii și omologare de către autoritățile abilitate de guvern);

folosirea de importatori angroșiști, cu drept de exclusivitate pe piață; desfășurarea unor campanii publicitare susținute cu precădere în revistele specializate, punîndu-se un accent deosebit pe fiabilitatea și calitățile de protejare a mediului înconjurător ale produselor; oferirea unor prețuri ferme, de regulă c.i.f. port suedez, exprimate în coroane suedeze sau dolari SUA; respectarea cu strictețe a termenelor de livrare. 3. **Regimul tarifar.** Structurat conform nomenclaturii tarifare de la Bruxelles, tariful vamal suedez cuprinde taxe vamale convenționale, exprimate ad valorem sau specific; nivelul acestora este relativ redus. Pentru produsele industriale provenind din țările membre ale A.E.L.E. sau ale C.E.E. nu se aplică taxe vamale. Produsele provenind din circa 125 țări în curs de dezvoltare (inclusiv România) beneficiază de scuturi sau reduceri de taxe vamale, în conformitate cu schema suedeză de preferințe vamale. Taxe suplimentare la import: taxa asupra valorii adăugate (T.V.A.); taxe de acciză; taxe speciale pentru unele produse considerate de lux (între care produsele de cofetărie, articole de toaletă, băuturi alcoolice și nealcoolice, tutun, autoturisme). Principalele zone libere (unde pot avea loc operațiuni de prelucrare ușoară, precum și de depozitare, sortare, ambalare și marcă) se află la Stockholm, Göteborg și Malmö. 4. **Regimul netarifar.** În general, cu excepția produselor din țări socialiste și a unor articole din Japonia, importurile nu fac obiectul licențelor. În cazurile în care acestea sînt necesare, licențele de import se eliberează pe perioade de 4—9 luni, cu posibilități de prelungire a valabilității. Importurile de anumite produse textile (în baza aranjamentelor speciale), precum și de încălțăminte din cauciuc fac obiectul unor restricții cantitative. Bariere netarifare: taxe antidumping; norme tennice (în speciale pentru echipament electric, materiale de construcție, arme, explozivi, metale prețioase, produse farmaceutice); necesitatea obținerii de certificate sanitare și de testare strictă (pentru carne și produse din carne, legume, fructe proaspete și alte produse agroalimentare); norme standard de ambalare, marcă și etichetare. 5. **Regimul valutar.** Moneda națională: coroana suedeză. Administrarea politicii valutare este de competența Riksbank (prin Comisia de control valutar); aceasta poate delega o serie de atribuțiuni altor bănci autorizate. Plățile pentru importuri (inclusiv plăți în avans în limite normale) pot fi efectuate fără autorizare prealabilă, în orice valută convertibilă sau prin conturi externe în coroane suedeze. Importatorii pot utiliza creditele externe în limite care să fie considerate drept „uzuale” de către autoritățile de control valutar. 6. **Cadrul juridic al relațiilor economice româno-suedeze.** Relațiile comerciale dintre cele două părți sînt guvernate de prevederile Acordului comercial pe termen lung între guvernul R. S. României și guvernul Suediei, intrat în vigoare la 1 ianuarie 1981, cu valabilitate pînă la 31 decembrie 1985 după care se poate prelungi automat pentru noi perioade de cîte 1 an (H.C.M. 202/1980). Principalele prevederi: în scopul dezvoltării continue și stabile a schimburilor reciproce, părțile își acordă tratamentul națiunii celei mai favorizate și se vor preocupa de reducerea sau eliminarea progresivă a tuturor obstacolelor comerciale; promovarea încheierii de contracte pe termen lung, facilitarea organizării de schimburi de experți, de misiuni economice și tehnice etc.; încurajarea schimbului reciproc de informații în special cu privire la legi și reglementări comerciale; facilitarea stabilirii de reprezentanțe și birouri permanente, inclusiv mixte (ale mai multor firme) pe teritoriile celor două țări; efectuarea plăților de devaloare convertibile; constituirea și funcționarea comisiei mixte guvernamentale. În privința relațiilor de cooperare, acestea se află sub incidența Acordului privind cooperarea economică, industrială și tehnică între guvernul R. S. România și guvernul Suediei (intrat în vigoare la 12 iulie 1968, valabil pînă la denunțarea și a Programului pe termen lung privind dezvoltarea cooperării economice, industriale, tehnice și științifice între R. S. România și Suedia (intrat în vigoare la 20 aprilie 1981 pe o perioadă de 10 ani — H.C.M.

Introducere. Documentele prevăd: desfășurarea cooperării pe baza tratamentului națiunii celei mai favorizate; principalele forme și domenii de interes reciproc pentru promovarea cooperării; modalitățile de desfășurare concretă a relațiilor de cooperare la diferite niveluri (departamentale și de firmă). Alte instrumente juridice: Convențiile între R. S. România și Suedia privind evitarea dublei impuneri asupra impozitelor pe venit și avere (D. 432/1978); Înțelegere între R. S. România și Suedia pentru reglementarea comerțului cu produse textile. De asemenea, în relațiile reciproce se aplică prevederile acordurilor multilaterale realizate sub egida G.A.T.T., la care ambele părți au aderat.

UZANȚE ȘI REGLEMENTĂRI PRIVIND IMPORTUL ÎN TURCIA

1. **Sistemul de drept.** Dreptul turc face parte din categoria sistemelor de drept de tip germanic.

2. **Reguli și uzanțe comerciale.** Între principalele documente care trebuie să însoțească mărfurile importate se numără: factura comercială, în 7 ex.; certificatul de origine, în 2—5 ex. legalizate de camera de comerț din țara exportatoare. Pentru desfășurarea corespondenței, redactarea diverselor materiale de comercializare a produselor și derularea negocierilor directe se preferă limbile franceză, germană sau engleză. Importurile sunt efectuate în conformitate cu programe anuale elaborate în baza orientărilor generale de politică economică și a resurselor valutare existente; de aceea, în antamarea eventualelor negocieri cu partenerii turci, exportatorii trebuie, în prealabil, să ia cunoștință de prevederile programelor respective prin contactarea autorităților guvernamentale abilitate. În negocieri un rol important îl joacă, alături de nivelul calitativ al mărfurilor, prețului oferit (calculat de regulă c.i.f. port turc sau franco-frontiera turcă, în dolari SUA) și condițiile de plată (pentru bunuri de echipament credite în condiții cât mai favorabile); exportatorii trebuie să ia în calcul marje cât mai substanțiale care să le permită acordarea de reduceri de preț în timpul negocierilor. De regulă, contractarea implică un timp relativ îndelungat. Este, de asemenea, utilă acordarea unei atenții speciale includerii în contracte a unor clauze precise de preț și efectuare a plăților (cu prevederea eventualelor penalități). Alte uzanțe: efectuarea de demonstrații practice și invitarea clienților potențiali pentru vizite de lucru la sediul exportatorilor; acordarea de asistență tehnică pînă la intrarea definitivă în funcțiune a instalațiilor vîndute și asigurarea service-ului necesar pentru produsele industriale; respectarea unor cerințe stricte (de ordin religios) în ceea ce privește producerea și comercializarea produselor agroalimentare de origine animală; acceptarea, în unele cazuri, a unor preluări de mărfuri turcești în contrapartidă.

3. **Regimul tarifar.** Tariful vamal, care este structurat după modelul nomenclurii tarifare de la Bruxelles, cuprinde taxe vamale convenționale, exprimate ad valorem și specific; nivelul acestora este în general ridicat (deseori în jur de 50% din valoarea c.i.f. a mărfurilor). Participînd la Protocolul de negocieri comerciale între țări în curs de dezvoltare, Turcia acordă o serie de facilități vamale la unele produse provenind din țările participante (între care și România). Taxe suplimentare la import: taxă municipală (15% din cuantumul taxei vamale); taxă de timbru (1% din valoarea declarată a mărfurilor); taxă de chei (5% din suma valorii c.i.f. a mărfurilor, taxei vamale, eventualelor suprataxe vamale și a cheltuielilor de scoatere din vamă); taxă de producție (10—75% din suma valorii c.i.f., a taxelor și suprataxelor vamale, a cheltuielilor de scoatere din vamă și a taxei de chei). În Turcia funcționează două zone libere principale, aflate la Istanbul și Iskenдерun.

4. **Regimul netarifar.** Toate importurile sînt supuse regimului licențelor de import; acestea se eliberează pe perioade de 6 luni, cu posibilități de prelungire pentru încă maximum 8 luni; în baza licenței, mărfurile trebuie scoase din vamă în termen de 6 luni și 20 de zile de la sosire. Importatorii privați trebuie să de-

țină, înainte de solicitarea licenței, un certificat de import eliberat de Ministerul Comerțului; acest certificat se eliberează cu luarea în considerare a statutului importatorilor (sectorul în care activează, bonitatea financiară etc.); statutul respectiv este constatat printr-un certificat special care se obține de la o autoritate publică autorizată (Camera de Comerț și Industrie, Uniunea Exportatorilor, Ministerul Turismului și Informațiilor). Majoritatea importurilor se efectuează pe baza a 4 liste: listele liberalizate I și II (materii prime industriale, produse chimice, piese de schimb și, respectiv, cea mai mare parte a bunurilor de investiție, unele materii prime, produse semifinite și bunuri de consum, toate nerestricționate din punct de vedere cantitativ); lista de contingente globale; lista de liberalizări consolidate pentru importuri din C.E.E. Toate cererile de licențe de import trebuie să fie garantate prin depuneri în numerar, la bănci autorizate, a 10—55% din valoarea mărfurilor (depozit valutar prealabil la import).

5. **Regimul valutar.** Moneda națională: lira turcească. Administrarea politicii valutare este în competența Ministerului Finanțelor, secondat de Banca Centrală. Plățile pentru importuri au loc fie prin conturi speciale (nominalizate, de regulă, în dolari SUA) deschise în conformitate cu unele acorduri încheiate în plan bilateral, fie în orice valută convertibilă. Finanțarea importurilor prin credite de pînă la 180 de zile este permisă pentru anumite mărfuri. Există aranjamente speciale, mai favorabile, pentru obținerea de către exportatorii turci a valutei necesare efectuării plăților pentru importurile necesare în procesul de producție (cu condiția ca beneficiarii să fie în măsură să acopere valuta astfel obținută din încasări din export).

6. **Cadrul juridic al relațiilor economice româno-turce.** Schimburile comerciale se desfășoară pe baza prevederilor Acordului pe termen lung între guvernul R. S. România și guvernul Republicii Turcia pentru dezvoltarea schimburilor comerciale, intrat în vigoare la 27 octombrie 1970 pe 3 ani, prelungindu-se pe noi perioade de cîte 3 ani (H.C.M. 1751/1970). Acordul prevede: înființarea unui comitet comun cu sarcina de a stabili anual listele de mărfuri ce vor face obiectul schimburilor și de a examina problemele care îi vor fi supuse de către Comisia mixtă economică; acordarea celui mai favorabil tratament de eliberare a licențelor de import și de export, în cadrul regimurilor de comerț exterior în vigoare în cele două țări; aplicarea pe bază de reciprocitate a clauzei națiunii celei mai favorizate în privința taxelor vamale și a altor taxe și impozite aplicabile la import și export. În conformitate cu schimbul de scrisori din 14 martie 1973, prin care se modifică art. VI al Acordului, plățile reciproce au loc în devize libere. Relațiile de cooperare se desfășoară pe baza prevederilor Acordului de cooperare economică, industrială și tehnică pe termen lung dintre guvernul R. S. România și guvernul Republicii Turcia, intrat în vigoare la 10 aprilie 1976 cu o valabilitate de 5 ani, putîndu-se prelungi pe noi perioade de cîte 1 an (D. 20/1976). Prevederi principale: acordarea reciprocă a clauzei națiunii celei mai favorizate pentru relațiile de cooperare; stabilirea domeniilor principale (industria extractivă, construcțiile de mașini și electrotehnica, chimia și petrochimia, industria ușoară, agricultura și industria alimentară, transporturile) în care urmează să se concretizeze acțiunile de cooperare, precum și a formelor de concretizare avute în vedere (construirea, extinderea și modernizarea de obiective economice, producția și comercializarea în comun a unor produse, inclusiv pe terțe piețe, constituirea de societăți mixte); facilitarea tranzitului de bunuri și servicii pe teritoriile naționale; încurajarea participării la expoziții și târguri organizate pe teritoriile părților. Alte instrumente juridice: Acord de aplicare a prevederilor Acordului de cooperare în domeniul petrolului, minier și energetic (H.C.M. 318/1976); Acord de credit guvernamental acordat Republicii Turcia (H.C.M. 246/1978); Acord de cooperare în domeniul turismului (D. 76/1966). În relațiile reciproce se aplică, de asemenea, prevederile acordurilor multilaterale realizate în cadrul G.A.T.T., la care cele două țări au aderat.

UZANȚE ȘI REGLEMENTĂRI PRIVIND IMPORTUL
ÎN FINLANDA

1. **Sistemul de drept.** Sistemul de drept finlandez este un sistem mixt, suferind influențe atât din partea dreptului francez, cât și din cea a dreptului de tip germanic.

2. **Reguli și uzanțe comerciale.** De regulă, mărfurile care fac obiectul importului trebuie să fie însoțite de o factură comercială, în 2 ex. care să cuprindă, pe lângă mențiunile uzuale, primele patru cifre ale poziției tarifare din tariful vamal (în vederea unei mai rapide și mai exacte impunerii vamale). Uzanză principală; clienții finlandezi preferă ca partenerii străini să fie reprezentați de un agent sau reprezentant local, care să asigure continuitatea și regularitatea relațiilor reciproce; de regulă agenții insistă pentru obținerea exclusivității pe piață; sînt preferate contactele directe, deci limitate la maximum a corespondentei; corespondența trebuie redactată, de preferință, în finlandeză sau în engleză, punîndu-se un mare accent pe punctualitate; broșurile și pliantele publicitare trebuie redactate în mod imperativ în finlandeză; este preferabil ca prețurile de ofertă să fie ferme, calculate c.i.f. Helsinki; drept condiții de plată sînt preferate tratatele documentare, acreditivul irevocabil fiind, practic, neacceptat de către importatorii finlandezi; de asemenea, se folosește plata contra documente la sosirea mărfurilor; pentru produsele de consum legislația finlandeză nu permite credite cu durate de peste 6 luni.

3. **Regimul tarifar.** Tariful vamal, structurat conform nomenclatorului tarifar de la Bruxelles, cuprinde 2 coloane de taxe vamale (autonome și cele în regimul clauzei națiunii celei mai favorizate); acestea sînt exprimate ad valorem sau sînt specifice ori mixte; la importul de produse industriale din țările membre ale C.E.E. nu se percep taxe vamale; de asemenea, produsele prelucrate provenind din țări în curs de dezvoltare, inclusiv România, beneficiază de preferințe tarifare. În afara taxelor vamale, la import se mai percep și: taxa locală de 1% din valoarea importului; taxa de egalizare de 1,2 și 5% (asupra a circa 3/4 din importuri); taxa asupra cifrei de afaceri. În Finlanda există, în principal, zona liberă Hanko, unde se pot efectua numai operațiuni de depozitare și prelucrări ușoare.

4. **Regimul netarifar.** Importul majorității produselor este liber; excepțiile constau în produsele care fac obiectul contingentelor globale sau al licențelor individuale de import; acestea din urmă se eliberează pe perioade de 1—6 luni, cu posibilități de prelungire a valabilității. În rîndul barierelor netarifare pot fi amintite și normele de etichetare și marcare; de exemplu, anumite produse (între care pneuri auto, produse de marochinărie, unele produse textile, încălțăminte, veselă, articole din sticlă, receptoare radio-TV etc.) trebuie în mod obligatoriu să poarte la loc vizibil marca de origine.

5. **Regimul valutar.** Moneda națională: moneda finlandeză. Politica valutară este administrată de Banca Finlandei, care poate delega o serie de atribuțiuni băncilor comerciale. Decontările din operațiunile de comerț exterior sînt efectuate fie prin conturi de clearing bilateral, fie în orice devize convertibile. Este practicat un sistem de cote valutare în limita cărora importatorii pot efectua achiziții din străinătate.

6. **Cadrul juridic al relațiilor economice româno-finlandeze.** Relațiile comerciale sînt reglementate prin Acordul comercial pe termen lung între guvernul R.S.R. și guvernul Republicii Finlanda, intrat în vigoare la 1 ianuarie 1982 pe o perioadă de 10 ani, cu posibilități de prelungire pe perioade de cîte 5 ani (H.C.M. 184/1981). Principalele prevederi: acordarea reciprocă a tratamentului națiunii celei mai favorizate; eliminarea restricțiilor cantitative și a altor măsuri echivalente la exportul românesc pe piața finlandeză; acordarea de scutiri de taxe vamale și alte impuneri în legătură cu participarea la expoziții, târguri, simpozioane etc. organizate pe teritoriile celor două țări; practicarea în schimburile reciproce a prețurilor pieței mondiale; încurajarea contractelor diverse între părți, menite să promoveze schimburile comerciale; posibilitatea reexportului mărfurilor importate de părți (dacă nu se

stipulează altfel în contractele încheiate); efectuarea plăților pentru tranzacțiile curente și a transferurilor de capital în valută convertibilă; atribuțiile comisiei mixte guvernamentale; procedurile de consultare între părți asupra oricărei probleme rezultînd din aplicarea acordului. Cooperarea româno-finlandeză este guvernată de Acordul pe termen lung de cooperare economică, industrială și tehnologică între guvernul R.R. România și guvernul Republicii Finlanda, intrat în vigoare la 6 iunie 1977 pe o perioadă de 10 ani, cu posibilități de prelungire a valabilității pe perioade de cîte 1 an (D. 82/1977). Acordul prevede: acordarea reciprocă, în relațiile de cooperare, a tratamentului națiunii celei mai favorizate; domeniile și formele principale de concretizare a cooperării între firmele din cele două țări; facilitarea și promovarea cooperării pe terțe piețe; sporirea contactelor între organele competente în domeniul planificării, pentru cunoașterea posibilităților de cooperare; asigurarea celor mai avantajoase condiții financiare posibile în cadrul aranjamentelor de cooperare; constituirea unei comisii mixte guvernamentale în domeniu. Alte instrumente juridice: Convenție pentru evitarea dublei impunerii și prevenirea evaziunii fiscale cu privire la impozitele pe venit și avere (D. 61/1978); Acord de cooperare în domeniul turismului (H.C.M. 483/1975). De asemenea, în relațiile reciproce se aplică prevederile acordurilor multilaterale realizate în cadrul G.A.T.T., la care cele două părți au aderat.

dr. Adrian CONSTANTINESCU
I.E.M.

Fișier legislativ—contravenții

CONTRAVENȚIILE LA NORMELE PRIVIND ASIGURAREA CALITĂȚII PRODUSELOR PROVENITE
DIN IMPORT

Reglementare: Decretul nr. 686/1973 modificat prin Decretul nr. 208/1974.

1. **Contravenția:** Efectuarea de importuri care nu se încadrează în prescripțiile din standarde și norme tehnice interne sau pentru care nu există asemenea standarde sau norme interne, fără aprobarea prevăzută la art. 2, alin. 2 (Art. 23, lit. a). **Nota:** Art. 2, alin. 2 prevede că importurile care nu se încadrează în prescripțiile din standarde sau norme tehnice interne ori pentru care nu există asemenea standarde sau norme se vor putea efectua numai cu aprobarea Consiliului de Miniștri, la propunerea ministerelor și celorlalte organe centrale interesate, avizată de M.A.T.M.C.G.F.F. și C.N.S.T. **Sanctiunea:** Amendă 1.000—10.000 lei. (Art. 24)

2. **Contravenția:** Nerespectarea prevederilor cu privire la elaborarea și revizuirea standardelor de stat și a normelor tehnice interne. (Art. 23, lit. b). **Sanctiunea:** aceeași ca la poz. 1.

3. **Contravenția:** Contractarea la import a aceluiași produs de către alte unități cu activitate de comerț exterior decît aceea specializată pentru importul respectiv, precum și importurile de instalații complexe de către o altă unitate cu activitate de comerț exterior, decît aceea desemnată în acest scop. (Art. 23 lit. c). **Sanctiunea:** aceeași ca la poz. 1

4. **Contravenția:** Neprevăderea în contractele cu partenerii externi privind importurile de produse a clauzelor referitoare la calitate, precum și de recepție calitativă și cantitativă. (Art. 23 lit. d). **Sanctiunea:** aceeași ca la poz. 1.

5. **Contravenția:** Contractarea unor importuri fără respectarea condițiilor cu privire la obligațiile impuse unităților cu activitate de comerț exterior, precum și unităților beneficiare de importuri în faza premergătoare încheierii contractelor externe. (Art. 23, lit. e). **Sanctiunea:** aceeași ca la poz. 1.

6. **Contravenția:** Contractarea de instalații complexe, linii tehnologice, echipamente, mașini, utilaje, unicate de importanță deosebită, avioane, nave și aparatură, precum și materii prime, materiale și bunuri de consum, de valori importante, care se importă pentru prima oară, fără respectarea, după caz, a instrucțiunilor elaborate de organele competente sau a altor prevederi legale. (Art. 23, lit. f). **Sanctiunea:** aceeași ca la poz. 1.

7. **Contravenția:** Neelaborarea condițiilor generale de control și recepție care să constituie condiții minime de contractare. (Art. 23, lit. g). **Sanctiunea:** aceeași ca la poz. 1.

8. **Contravenția:** Neconsultarea prealabilă a juriconsultului întreprinderii de comerț exterior de resort la încheierea contractelor de valori importante. (Art. 23, lit. h). **Sanctiunea:** aceeași ca la poz. 1.

9. **Contravenția:** Nestipularea, în contractele externe, de termene de garanție astfel stabilite încît să permită verificarea în stare de funcțiune a calității instalațiilor, echipamentelor, utilajelor și aparatelor. (Art. 23, lit. i). **Sanctiunea:** aceeași ca la poz. 1.

10. **Contravenția:** Neluarea măsurilor necesare și neasigurarea condițiilor prevăzute cu privire la organizarea controlului și recepției, descărcare, manipulare, transport și depozitare, în vederea efectuării probelor și asigurării menținerii calității produselor importate pe toată durata acestor operațiuni. (Art. 23, lit. j). **Sanctiunea:** aceeași ca la poz. 1.

11. **Contravenția:** Neasigurarea condițiilor cu privire la selecționarea și pregătirea specialiștilor necesari efectuării controlului de calitate la furnizori, în perioada executării contractului, precum și neefectuarea de către delegații desemnați a operațiunilor pentru care au fost abilitați. (Art. 23, lit. k). **Sanctiunea:** aceeași ca la poz. 1.

12. **Contravenția:** Efectuarea controlului și recepției produselor provenite din import la destinație sau, după caz, la încărcare, în alte condiții decît cele legal stabilite. (Art. 23, lit. l). **Sanctiunea:** aceeași ca la poz. 1.

13. **Contravenția:** Neintroducerea în termen a reclamațiilor privind calitatea și cantitatea produselor provenite din import de către unitățile cu activitate de comerț exterior și cele beneficiare ale importurilor. (Art. 23, lit. m). **Sanctiunea:** aceeași ca la poz. 1.

14. **Contravenția:** Neefectuarea controlului și recepției în conformitate cu prevederile contractuale și în termenul stabilit. (Art. 23, lit. n). **Sanctiunea:** aceeași ca la poz. 1.

15. **Contravenția:** Neintocmirea documentelor de control și recepție sau întocmirea acestora printr-o atestare neconformă cu clauzele stabilite prin contractele externe. (Art. 23, lit. o). **Sanctiunea:** aceeași ca la poz. 1.

16. **Contravenția:** Acceptare la plată a documentelor de livrare a produselor importate fără ca acestea să fie însoțite de certificatul de calitate sau, după caz, în funcție

de modalitatea de plată și de procesul-verbal de recepție corespunzător. (Art. 23, lit. p). **Sanctiunea:** aceeași ca la poz. 1.

17. **Contravenția:** Neluarea măsurilor de constituire a comisiilor de recepție. (Art. 23, lit. r). **Sanctiunea:** aceeași ca la poz. 1.

18. **Contravenția:** Neorganizarea evidențelor prevăzute pentru recepțiile efectuate. (Art. 23, lit. s). **Sanctiunea:** aceeași ca la poz. 1.

19. **Contravenția:** Neurmărirea obținerii de la partenerii externi a bonificațiilor, penalizărilor, a recuperării daunelor sau, după caz, a înlocuirii produselor necorespunzătoare calitativ. (Art. 23, lit. t). **Sanctiunea:** aceeași ca la poz. 1.

Prevederi specifice

1. Sanctiunile pot fi aplicate și persoanelor juridice. (Art. 24, alin. 2).

2. Constatarea contravențiilor și aplicarea sancțiunilor se fac de către inspectorii șefi județeni ai inspectoratelor județene și al municipiului București pentru controlul calității produselor, pentru contravențiile săvârșite de către personalul unităților beneficiare de importuri la nivel de întreprindere și cele cu activitate de comerț exterior prevăzute la lit. d-f, h-j, l-t și de către inspectorii centrali șefi din Inspectoratul General de Stat pentru Controlul Calității Produselor, pentru contravențiile săvârșite de către personalul centralelor industriale, ministerelor și celorlalte organe centrale prevăzute la lit. a, b, c, g, j, k, l și s. (Art. 25, alin. 1).

3. Constatarea contravențiilor prevăzute la lit. c, p, r și t va putea fi efectuată și de către organele de control financiar intern, precum și de alte organe cu sarcini de control financiar, cu ocazia verificării de fond economico-financiare care, în acest caz, vor solicita organelor I.G.S.C.C.P., după distincțiile făcute în alineatul precedent, aplicarea amenzilor corespunzătoare. (Art. 25, alin. 2).

4. Sanctiunile contravenționale aplicate la unități vor fi comunicate de către I.G.S.C.C.P. conducerei ministerelor și altor organe centrale cărora le sînt subordonate unitățile, pentru luarea măsurilor corespunzătoare, potrivit art. 21. (Art. 26). **Nota:** Art. 21 prevede că personalul unităților beneficiare de importuri, precum și cel al unităților cu activitate de comerț exterior, răspunde, potrivit legii, penal, administrativ, disciplinar, material și civil, după caz, pentru nerespectarea prevederilor prezentului decret, precum și pentru daunele aduse prin încălcarea condițiilor de control și recepție.

5. În măsura în care decretul nu dispune altfel, contravențiilor la aceste norme, le sînt aplicabile prevederile Legii nr. 32/1988. (Art. 28).

N. TRIFAN

Întrebări și răspunsuri

● **C.C.I.T.A.C., București** — Depunerile în bani cu titlu de părți sociale, se fac, potrivit legii, de oamenii muncii la unitatea economică în care își desfășoară activitatea. La pensionare se va proceda conform prevederilor art. 15 din Legea nr. 3/1982.

● **ALDEA ALIOR, Bistrița** — Conducerea cooperativei „Lemn-Metal“ a hotărât despăgubirea dv. pentru aparatul distrus.

● **ALEXANDRU JIRCAN, Lunca Bradului, Mureș** — Cooperativele agricole de producție nu sînt unități de stat, ele sînt unități cooperatiste.

● **C.A.P. EPURENI DE BIRLAD, Vaslui** — Lucrarea solicitată de dv. privind controlul și gestionarea valorilor materiale și bănești a fost epuizată încă din anul 1977.

● **AUREL CHIRIAC, Ploiești** — Conform Decretului nr. 246/1958 privind reglementarea acordării asistenței medicale și a medicamentelor, copilul pînă la 16 ani internat în spital sau care urmează tratament ambulatoriu beneficiază de asistență medicală, medicamente și materiale sanitare în mod gratuit. Pentru copiii în vîrstă de pînă la 7 ani, care însoțesc părinții în stațiunile de tratament balnear

și odihnă, art. 4 litera b din H.C.M. nr. 405/1985 prevede că se acordă o reducere de 50% pentru masă din tariful stabilit și cazare gratuită, dacă nu solicită pat separat. În consecință pentru tratamentul efectuat în stațiunea Slănic-Moldova copilul dv., în vîrstă de pînă la 4 ani, nu trebuia să suporte nici o sumă. Potrivit art. 25 din Legea nr. 20/1971, republicată, în baza hotărîrii adunării delegațiilor, prin care s-a stabilit contribuția, sumele neplătite pînă la sfîrșitul anului, precum și contravaloarea muncii neefectuate se încasează, potrivit normelor de urmărire a veniturilor statului, respectiv și prin aplicarea formei de urmărire-poprire pe retribuție. Prescripția, în ce privește urmărirea, este de 5 ani, prevăzută de art. 45 din Decretul nr. 221/1960 republicat.

● Revista economică publică în anul de învățămînt politico-ideologic 1983—1984 consultații cuprinzînd date noi, actualizate.

● Pentru candidații la concursul de admitere în învățămîntul superior economic în anul universitar 1984—1985, Revista economică publică lecții de economie politică pe temele din programa oficială.

● În Suplimentul săptămînal veți găsi cu regularitate un curier economico-legislativ, pe probleme de contracte și arbitraj, activitatea consiliilor populare și C.A.P., generalizarea experienței înaintate, relațiile financiar valutare și comerciale internaționale, raporturi de muncă etc.

● Săptămînal, în Supliment publicăm oferte de stocuri de materiale disponibile la unele unități economice, facilitînd astfel valorificarea lor și totodată acoperirea unor nevoi urgente ale altor unități.

TOVARĂȘE PREȘEDINTE (DIRECTOR)

Revista economică, cum bine știți, publică cu regularitate : sinteze și analize economice ; metode și tehnici de conducere, planificare, organizare, prognoză, marketing, informatică ; teorii-idei.

Pentru a veni în sprijinul unităților economice de stat și cooperatiste, consiliilor populare și tuturor celorlalte organizații socialiste, în anul 1984 vom edita următoarele lucrări :

— Legislația întreprinderii de la A la Z, (care cuprinde și sistemul de retribuire în industrie, agricultură, comerț etc.) ;

— Breviar alfabetic privind contractele economice și contractele comerciale internaționale (care cuprinde peste 1000 de termeni de tehnică comercială și juridică, cu practica arbitrală la zi) ;

— Jurisdicția muncii — comisiile de judecată (în unitățile de stat, Centrococp, C.A.P., UCECOM, consilii populare — legislație și formulare utilizate) ;

— Probleme ale activității consiliilor populare (activitatea economică ; stare civilă — notariat ; sistematizare — gospodărire comunală ; asociația locatarilor — atribuții, gestionare, obligațiile de plată ale locatarilor, soluționarea litigiilor, control etc.).

Pentru a vă asigura primirea cu regularitate a revistei, a suplimentului săptămînal și a lucrărilor menționate, vă invităm să emiteți comanda dv., prin formularul alăturat.

Cu stimă,
REDACTOR ȘEF
Ionță Olteanu

(adresa completă a abonatului, fără a se folosi inițiale)

Către

„REVISTA ECONOMICĂ“ :
BUCUREȘTI, Bd. Magheru, 30, cod 70150

Prin dispoziția de plată nr. .... din .... (mandatul poștal din ziua de ....) ¹ v-am expediat suma de ... lei în contul ISIAP (Întreprinderea de stat pentru imprimate și administrarea publicațiilor, Piața Scintei, 1) nr. 64 51 502 28 BNRSR, Filiala Sector 1, București, reprezentînd :

● ... abonamente la „Revista economică” și supliment ² ,	× 260 lei = ...	lei
● ... exemplare din lucrarea „Legislația întreprinderii de la A la Z”,	× 40 lei = ...	lei
● ... exemplare din lucrarea „Breviar alfabetic privind contractele economice și contractele comerciale internaționale”,	× 40 lei = ...	lei
● ... exemplare din lucrarea „Jurisdicția muncii — comisiile de judecată”,	× 20 lei = ...	lei
● ... exemplare din lucrarea „Probleme ale activității consiliilor populare”,	× 20 lei = ...	lei
Total		

(Semnătura abonatului)

¹) Pe dispoziția de plată și pe mandatul poștal scrieți în mod vizibil mențiunea „Abonamente la Revista economică”.

²) Comenzile fără abonament la revistă nu vor fi luate în considerare.

